

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 11. septembra 2012*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Smernice 85/337/EHS, 92/43/EHS, 2000/60/ES a 2001/42/ES — Politika Spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva — Odklonenie toku rieky — Pojem ‚lehota‘ na vypracovanie plánov vodohospodárskeho manažmentu správneho územia povodia“

Vo veci C-43/10,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Symvoulio tis Epikrateias (Grécko) z 9. októbra 2009 a doručený Súdnemu dvoru 25. januára 2010, ktorý súvisí s konaním:

Nomarchiaki Aftodioikisi Aitoloakarnanias,

Dimos Agriniou,

Dimos Oiniádon,

Emporiko kai Viomichaniko Epimelitirio Aitoloakarnanias,

Enosi Agrotikon Synetairismon Agriniou,

Aitoliki Etaireia Prostasias Topiou kai Perivallontos,

Elliniki Ornithologiki Etaireia,

Elliniki Etaireia gia tin prostasia tou Perivallontos kai tis Politistikis Klironomias,

Dimos Mesologiou,

Dimos Aitolikou,

Dimos Inachou,

Topiki Enosi Dimon kai Koinotiton Nomou Aitoloakarnanias,

Pagkosmio Tameio gia ti Fysi WWF Ellas

proti

Ypourgos Perivallontos, Chorotaxias kai Dimosion ergon,

Ypourgos Esoterikon, Dimosias Dioikisis kai Apokentrosis,

* Jazyk konania: gréčtina.

Ypourgos Oikonomias kai Oikonomikon,

Ypourgos Anaptyxis,

Ypourgos Agrotikis Anaptyxis kai Trofimon,

Ypourgos Politismou,

za účasti:

Nomarchiaki Aftodioikisi Trikalon,

Nomarchiaki Aftodioikisi Magnisias,

Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE (DEI),

Nomarchiaki Aftodioikisi Karditsas,

Nomarchiaki Aftodioikisi Larisas,

Topiki Enosi Dimon kai Koinotiton tou Nomou Trikalon,

Topiki Enosi Dimon kai Koinotiton tou Nomou Larisas,

Topiki Enosi Dimon kai Koinotiton tou Nomou Karditsas,

Techniko Epimelitirio Elladas – Perifereiako Tmima Kentrikis kai Dytikis Thessalias,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda V. Skouris, predsedovia komôr A. Tizzano, J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot a U. Lõhmus, sudcovia A. Rosas, E. Levits, A. Ó Caoimh, L. Bay Larsen (spravodajca), T. von Danwitz, A. Arabadžiev a E. Jarašiūnas,

generálna advokátka: J. Kokott,

tajomník: L. Hewlett, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 24. mája 2011,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Nomarchiaki Aftodioikisi Aitoloakarnanias, Dimos Agriniou, Dimos Oiniádon, Emporiko kai Viomichaniko Epimelitirio Aitoloakarnanias, Enosi Agrotikon Synetairismon Agriniou, Aitoliki Etaireia Prostasias Topiou kai Perivallontos, Elliniki Ornithologiki Etaireia, Elliniki Etaireia gia tin prostasia tou Perivallontos kai tis Politistikis Klironomias, Dimos Mesologiou, Dimos Aitolikou, Dimos Inachou, Topiki Enosi Dimon kai Koinotiton Nomou Aitoloakarnanias, Pagkosmio Tameio gia ti Fysi WWF Ellas, v zastúpení: C. Rokofyllos, G. Christoforidis, V. Dorovinis, N. Alevizatos, M. Asimakopoulou, E. Kiousopoulou a N. Chatzis, dikigoroí,
- Nomarchiaki Aftodioikisi Trikalon, v zastúpení: A. Tigkas, dikigoros,
- Nomarchiaki Aftodioikisi Magnisias, v zastúpení: X. Kontiadis, dikigoros,

- Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE (DEI), v zastúpení: C. Synodinos a F.-A. Mouratian, dikigoroí,
- Nomarchiaki Aftodioikisi Karditsas, v zastúpení: A. Kormalis, dikigoros,
- Nomarchiaki Aftodioikisi Larisas, Topiki Enosi Dimon kai Koinotiton tou Nomou Trikalon, Topiki Enosi Dimon kai Koinotiton tou Nomou Larisis, Topiki Enosi Dimon kai Koinotiton tou Nomou Karditsas, Techniko Epimelitirio Elladas – Perifereiako Tmima Kentrikis kai Dytikis Thessalias, v zastúpení: S. Flogaitis, A. Sinis a G. Sioiuti, dikigoroí,
- grécka vláda, v zastúpení: G. Karipsiadis, C. Mitkidis a K. Kardakastanis, splnomocnení zástupcovia,
- nórska vláda, v zastúpení: K. Moe Winther a I. Thue, splnomocnené zástupkyne,
- Európska komisia, v zastúpení: D. Recchia, S. Petrova, I. Chatziyiannis a P. Oliver, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 15. septembra 2011,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu smernice 2000/60/ES Európskeho parlamentu a Rady z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva (Ú. v. ES L 327, s. 1; Mim. vyd. 15/005, s. 275), smernice Rady 85/337/EHS z 27. júna 1985 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (Ú. v. ES L 175, s. 40; Mim. vyd. 15/001, s. 248), zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2003/35/ES z 26. mája 2003 (Ú. v. EÚ L 156, s. 17; Mim. vyd. 15/007, s. 466, ďalej len „smernica 85/337“), smernice 2001/42/ES Európskeho parlamentu a Rady z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie (Ú. v. ES L 197, s. 30; Mim. vyd. 15/006, s. 157) a smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, s. 7; Mim. vyd. 15/002, s. 102).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci žaloby o neplatnosť podanej zo strany Nomarchiaki Aftodioikisi Aitoloakarnanias (správa provincie Etolia-Akarnania), ako aj iných právnických osôb proti Ypourgos Perivallontos, Chorotaxias kai Dimosion ergon (ministerstvo životného prostredia, urbanizmu a verejných prác), ako aj iným ministerstvám, pričom jej predmetom sú akty týkajúce sa projektu čiastočného odklonenia horného toku rieky Achéloos (západné Grécko) do rieky Pineios v Tesálii.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 2000/60

3 Odôvodnenia 19, 20, 25 a 32 smernice 2000/60 znejú:

„(19) Táto smernica sa zameriava na zachovávanie a zlepšovanie vodného prostredia v spoločenstve. Tento účel sa v prvom rade týka kvality príslušných vôd. Regulácia množstva je pomocným prvkom pri zabezpečovaní dobrej kvality vody a preto treba prijať aj opatrenia týkajúce sa množstva vôd, slúžiace cieľu zabezpečenia dobrej kvality vôd.

(20) Kvantitatívny stav útvaru podzemnej vody môže mať dopad na ekologickú kvalitu povrchových vôd a stav suchozemských ekosystémov spojených s daným útvarom podzemnej vody.

...

(25) Je potrebné vytvoriť všeobecne platné definície kvalitatívneho a, ak je to relevantné pre účel ochrany životného prostredia, aj kvantitatívneho stavu vôd. Na zabezpečenie dosiahnutia dobrého stavu povrchovej a podzemnej vody v spoločenstve a zabránenie zhoršovaniu stavu vôd na úrovni spoločenstva majú byť stanovené environmentálne ciele.

...

(32) Za špecifických podmienok môžu existovať dôvody na výnimky z požiadavky zabránenia ďalšieho zhoršovania alebo dosiahnutia dobrého stavu, ak je zlyhanie výsledkom nepredvídaných alebo výnimočných okolností, ako najmä povodní a sucha, alebo z dôvodu nadradeného verejného záujmu, nových zmien fyzikálnych charakteristík útvaru povrchovej vody alebo zmien hladiny útvarov podzemnej vody, za predpokladu, že sa podniknú všetky uskutočniteľné opatrenia na zmiernenie nepriaznivého dopadu na stav vodného útvaru.“

4 Článok 2 uvedenej smernice definuje tieto pojmy:

„...“

10. ‚Útvar povrchovej vody‘ znamená vymedziteľný a významný prvok povrchovej vody, ako napríklad jazero, nádrž, potok, rieka alebo kanál, časť potoka, rieky alebo kanála, brakickej vody, alebo pásma pobrežnej vody.

...

13. ‚Povodie‘ znamená územie, z ktorého všetok povrchový odtok odteká prostredníctvom sietí potokov, riek a prípadne jazier do mora jediným vyústením, ústím alebo delťou riek.

14. ‚Čiastkové povodie‘ znamená územie, z ktorého všetok povrchový odtok odteká prostredníctvom sústavy potokov, riek a prípadne jazier do daného miesta vodného toku (zvyčajne jazero alebo sútok riek).

15. ‚Správne územie povodia‘ znamená územie pevniny a mora tvorené jedným alebo viacerými susednými povodiami spolu s prislúchajúcimi podzemnými a pobrežnými vodami, ktoré je určené podľa článku 3 ods. 1 ako hlavná jednotka pre vodohospodársky manažment povodí.

...

17. „Stav povrchovej vody“ je celkové vyjadrenie stavu útvaru povrchovej vody, ktorý je určený jeho ekologickým stavom alebo jeho chemickým stavom, podľa toho, ktorý z nich je horší.
18. „Dobrá stav povrchovej vody“ znamená stav, ktorý dosahuje útvary povrchovej vody, ak je jeho ekologický a jeho chemický stav aspoň „dobrá“.
19. „Stav podzemnej vody“ je celkové vyjadrenie stavu útvaru podzemnej vody, ktorý je určený jeho kvantitatívnym alebo chemickým stavom, podľa toho, ktorý z nich je horší.
20. „Dobrá stav podzemnej vody“ znamená stav, ktorý dosahuje útvary podzemných vôd, keď je jeho kvantitatívny a jeho chemický stav aspoň „dobrá“.
21. „Ekologický stav“ je vyjadrenie kvality štruktúry a funkcie vodných ekosystémov, ktoré sú spojené s povrchovými vodami, klasifikovaný v súlade s prílohou V.
22. „Dobrá ekologický stav“ je stav útvaru povrchovej vody klasifikovaný takto v súlade s prílohou V.

...

24. „Dobrá chemický stav povrchových vôd“ znamená chemický stav požadovaný na splnenie environmentálnych cieľov pre povrchové vody stanovených v článku 4 ods. 1 písm. a), to znamená chemický stav útvaru povrchovej vody, v ktorom dosiahnuté koncentrácie znečisťujúcich látok nepresahujú environmentálne normy kvality stanovené v prílohe IX a v súlade s článkom 16 ods. 7 a ďalšími príslušnými právnymi predpismi spoločenstva ustanovujúcimi environmentálne normy kvality na úrovni spoločenstva.
25. „Dobrá chemický stav podzemnej vody“ je chemický stav útvaru podzemnej vody, ktorý spĺňa všetky podmienky ustanovené v tabuľke 2.3.2 prílohy V.
26. „Kvantitatívny stav“ je vyjadrenie, do akej miery je útvary podzemných vôd ovplyvnený priamymi a nepriamymi odbermi.

...

28. „Dobrá kvantitatívny stav“ je stav definovaný v tabuľke 2.1.2 prílohy V.

...“

5 Článok 3 ods. 1 a 4 tej istej smernice stanovuje:

„1. Členské štáty identifikujú jednotlivé povodia ležiace na ich štátnom území a pre účely tejto smernice ich začlenia do jednotlivých správnych území povodí. Tam kde je to vhodné, malé povodia sa môžu zlúčiť s väčšími povodiami alebo spojiť so susednými malými povodiami, aby vytvorili jednotlivé správne územia povodí. Kde podzemné vody úplne nesledujú konkrétne povodie, musia byť pričlenené k najbližšej alebo najvhodnejšej oblasti povodia. Pobrežné vody budú identifikované a začlenené k najbližšiemu alebo najvhodnejšiemu správne územiu alebo územiám povodí.

...

4. Členské štáty zabezpečia, aby boli požiadavky tejto smernice na dosiahnutie environmentálnych cieľov ustanovených článkom 4, a najmä všetky programy opatrení koordinované v celom správnom území povodia. ...“

6 Článok 4 smernice 2000/60 znie:

„1. Pri realizácii programov opatrení špecifikovaných v plánoch vodohospodárskeho manažmentu povodia:

a) pre povrchové vody

- i) členské štáty vykonajú potrebné opatrenia na zabránenie zhoršeniu stavu všetkých útvarov povrchovej vody, v súlade s odsekmi 6 a 7 a bez toho, aby bol dotknutý odsek 8;
- ii) členské štáty budú chrániť, zlepšovať a obnovovať všetky útvary povrchovej vody, s ohľadom na platnosť bodu iii) pre umelé a výrazne zmenené vodné útvary, s cieľom dosiahnutia dobrého stavu povrchovej vody najneskôr do 15 rokov od dátumu nadobudnutia platnosti tejto smernice, v súlade s ustanoveniami uvedenými v prílohe V, s podmienkou uplatniť predĺžovanie termínov v súlade s odsekom 4 a s využitím odsekov 5, 6 a 7, bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia odseku 8;

...

b) pre podzemné vody

- i) členské štáty zavedú potrebné opatrenia na zabránenie alebo obmedzenie vstupu znečisťujúcich látok do podzemnej vody a na zabránenie zhoršenia stavu všetkých útvarov podzemnej vody, v súlade s odsekmi 6 a 7, bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia odseku 8 tohto článku a s ohľadom na ustanovenia článku 11 ods. 3 písm. j);
- ii) členské štáty budú chrániť, zlepšovať a obnovovať všetky útvary podzemnej vôd, zabezpečia rovnováhu medzi odberom a dopĺňaním podzemnej vody s cieľom dosiahnutia dobrého stavu podzemných vôd najneskôr do 15 rokov od dátumu nadobudnutia platnosti tejto smernice v súlade s ustanoveniami uvedenými v prílohe V, s podmienkou uplatniť predĺženie termínov v súlade s odsekom 4 a s využitím odsekov 5, 6 a 7, bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia odseku 8 tohto článku a s ohľadom na ustanovenia článku 11 ods. 3 písm. j);

...

...

4. Termíny stanovené podľa odseku 1 môžu byť predĺžené pre účely postupného dosahovania cieľov pre vodné útvary za predpokladu, že nenastane žiadne ďalšie zhoršenie stavu ovplyvneného vodného útvaru, keď budú splnené všetky nasledujúce podmienky:

- a) členské štáty zistia, že všetky potrebné zlepšenia stavu vodných útvarov nie je možné dosiahnuť v dostatočnej miere v časových reláciách stanovených v tomto odseku aspoň z jedného z týchto dôvodov:
 - i) miera požadovaných zlepšení sa dá dosiahnuť iba v etapách, ktoré z dôvodov technickej realizácie presahujú časový harmonogram;
 - ii) dokončenie realizácie opatrení na zlepšenie by bolo neprimerane nákladné v rámci časového harmonogramu;
 - iii) prírodné podmienky neumožňujú včasné zlepšenie stavu vodného útvaru.

- b) Predĺženie konečného termínu a dôvody preň sú konkrétne uvedené a vysvetlené v pláne vodohospodárskeho manažmentu v povodiach podľa článku 13.
- c) Predĺženia budú obmedzené maximálne na obdobie dvoch ďalších aktualizácií plánu vodohospodárskeho manažmentu v povodí, s výnimkou prípadov, keď sú prírodné podmienky také, že ciele nie je možné dosiahnuť v priebehu tohto obdobia.
- d) Súhrn opatrení požadovaných podľa článku 11, ktoré sa považujú za nutné pre postupné dosiahnutie požadovaného stavu vodných útvarov do uplynutia predĺženého konečného termínu, dôvody pre akékoľvek podstatné oneskorenie pri realizácii týchto opatrení a predpokladaný časový harmonogram pre ich vykonávanie sa uvádzajú v pláne vodohospodárskeho manažmentu v povodí. Prehľad vykonávania týchto opatrení a súhrn všetkých doplnkových opatrení sa zahŕňa do aktualizácie plánu vodohospodárskeho manažmentu v povodí.

5. Členské štáty môžu pre určité vodné útvary pripustiť dosiahnutie menej prísnych environmentálnych cieľov ako tých, ktoré sú požadované podľa odseku 1, keď sú tieto útvary tak ovplyvnené ľudskou činnosťou, ako je určené v článku 5 ods. 1 alebo ich prirodzený stav je taký, že dosiahnutie týchto cieľov by bolo neuskutočiteľné alebo neprimerane nákladné pri splnení všetkých nasledujúcich podmienok:

- a) environmentálne a sociálno-hospodárske potreby zabezpečované takouto ľudskou činnosťou nie je možné dosiahnuť inými prostriedkami, ktoré sú podstatne lepšou environmentálnou voľbou nepredstavujúcou neprimerané náklady;
- b) členské štáty zaručia,
 - že povrchová voda dosiahn[e] najlepší možný ekologický a chemický stav s ohľadom na dopady, ktorým sa nebolo možné vyhnúť kvôli povahe danej ľudskej činnosti alebo znečistenia,
 - čo najmenšie možné zmeny dobrého stavu podzemnej vody, vzhľadom k dopadom, ktorým sa nebolo možné vyhnúť kvôli povahe danej ľudskej činnosti alebo znečistenia;
- c) že nedôjde k žiadnemu ďalšiemu zhoršeniu stavu ovplyvneného vodného útvaru;
- d) že stanovenie menej prísnych environmentálnych cieľov a dôvody pre ne budú konkrétne uvedené v pláne vodohospodárskeho manažmentu v povodí, požadovanom podľa článku 13 a tieto ciele sa budú preverovať každých šesť rokov.

6. Dočasné zhoršenie stavu vodných útvarov sa nebude považovať za porušenie požiadaviek tejto smernice, ak je výsledkom pôsobenia výnimočných alebo nepredvídateľných prírodných síl alebo vyššej moci, najmä mimoriadne silných povodní a dlhodobého sucha, alebo dôsledkom nepredvídateľných havárií, ak boli splnené všetky nasledujúce podmienky:

- a) uskutočnia sa všetky realizovateľné kroky, aby sa zabránilo ďalšiemu zhoršovaniu stavu a neohrozovalo sa dosiahnutie cieľov tejto smernice v iných vodných útvaroch, ktoré nie sú ovplyvnené týmito mimoriadnymi okolnosťami;
- b) podmienky, za ktorých možno deklarováť, že došlo k mimoriadnej situácii vrátane prijatia vhodných indikátorov, sú ustanovené v pláne vodohospodárskeho manažmentu povodia;
- c) opatrenia, ktoré je potrebné realizovať v takýchto mimoriadnych situáciách, sú zahrnuté v programe opatrení a neohrozia obnovu kvality vody vodného útvaru, keď mimoriadne okolnosti pominú;

- d) účinky nepredvídateľných mimoriadnych okolností sa každoročne preskúmajú a s ohľadom na dôvody ustanovené odsekom 4 písm. a) sa podniknú všetky realizovateľné opatrenia s cieľom čo najskôr obnoviť taký stav vodného útvaru, aký bol pred mimoriadnou udalosťou a
- e) súhrn účinkov okolností a opatrení prijatých v súlade s písmenami a) a d) bude zahrnutý v nasledujúcej aktualizácii plánu vodohospodárskeho manažmentu povodia.

7. Členské štáty neporušia túto smernicu, keď:

- je neúspech pri dosahovaní dobrého stavu podzemnej vody, dobrého ekologického stavu, prípadne dobrého ekologického potenciálu, alebo pri predchádzaní zhoršenia stavu útvaru povrchovej alebo podzemnej vody dôsledkom nových modifikácií fyzikálnych vlastností útvaru povrchových vôd alebo zmien úrovne hladiny útvarov podzemnej vody, alebo
- sa nepodarí zabrániť zhoršeniu stavu útvaru povrchovej vody z veľmi dobrého na dobrý v dôsledku nových trvalo udržateľných rozvojových činností človeka

a súčasne sú splnené všetky nasledujúce podmienky:

- a) uskutočnia sa všetky realizovateľné kroky na obmedzenie nepriaznivého dopadu na stav vodného útvaru;
- b) dôvody úprav alebo zmien sú menovite uvedené a vysvetlené v pláne vodohospodárskeho manažmentu povodia vyžadovaného článkom 13 a ciele sa vyhodnotia každých šesť rokov;
- c) dôvody pre tieto úpravy alebo zmeny sú dôvodmi nadradeného verejného záujmu a/alebo prínos z dosiahnutia cieľov stanovených v odseku 1 pre životné prostredie a spoločnosť prevažuje nad prínosom nových úprav alebo zmenami pre ľudské zdravie, udržaním ľudskej bezpečnosti alebo trvalo udržateľným rozvojom [a/alebo nad prínosom z dosiahnutia cieľov stanovených v odseku 1 pre životné prostredie a spoločnosť prevažuje prínos nových úprav alebo zmien pre ľudské zdravie, udržanie ľudskej bezpečnosti alebo trvalo udržateľný rozvoj – *neoficiálny preklad*] a
- d) očakávané prínosy týchto úprav alebo zmien vodného útvaru, nie je možné z dôvodov technickej realizovateľnosti alebo neprímeraných nákladov dosiahnuť inými prostriedkami, ktoré sú podstatne lepšou environmentálnou voľbou.

8. Členské štáty pri uplatňovaní odsekov 3, 4, 5, 6 a 7 zabezpečia, aby ich uplatňovanie natrvalo nevyklúčovalo alebo neohrozovalo dosiahnutie cieľov tejto smernice v iných vodných útvaroch daného správneho územia povodia a aby bolo v súlade s vykonávaním ďalšej environmentálnej právnej úpravy spoločenstva.

9. Musia byť uskutočnené kroky, ktoré zabezpečia, že uplatňovanie nových ustanovení, vrátane odsekov 3, 4, 5, 6 a 7 zaručí aspoň takú istú úroveň ochrany ako existujúca právna úprava spoločenstva.“

7 Článok 5 ods. 1 smernice 2000/60 stanovuje:

„Každý členský štát zabezpečí, aby sa pre každ[é] správne územie povodia alebo pre časť medzinárodnej oblasti povodia nachádzajúcej sa na jeho území uskutočnila:

- analýza jeho charakteristík,
- preskúmanie vplyvov ľudskej činnosti na stav povrchových a podzemných vôd a

— ekonomická analýza využívania vody

a to podľa technických špecifikácií uvedených v prílohách II a III a tak, aby bolo ich spracovanie ukončené najneskôr do štyroch rokov od dátumu nadobudnutia účinnosti tejto smernice.“

8 Článok 6 ods. 1 uvedenej smernice stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia vytvorenie registra alebo registrov všetkých oblastí ležiacich v každom správnom území povodia, ktoré boli označené ako vyžadujúce si zvláštnu ochranu podľa príslušnej právnej úpravy spoločenstva týkajúcej sa ochrany ich povrchovej a podzemnej vody alebo zachovania prírodných biotopov a rastlinných a živočíšnych druhov priamo závislých na vode. Tiež zabezpečia dokončenie spracovania registra najneskôr do štyroch rokov od dátumu nadobudnutia účinnosti tejto smernice.“

9 Podľa článku 9 ods. 1 prvého pododseku tej istej smernice:

„Členské štáty zohľadnia princíp úhrady nákladov za vodohospodárske služby vrátane nákladov na ochranu životného prostredia a na zdroje, majúc na zreteli ekonomickú analýzu vykonanú v súlade s prílohou III a najmä v súlade s princípom ‚znečisťovateľ platí‘.“

10 Článok 11 ods. 7 smernice 2000/60 znie:

„Programy opatrení budú ustanovené [vypracované – *neoficiálny preklad*] najneskôr do deviatich rokov od dátumu nadobudnutia účinnosti tejto smernice a všetky opatrenia budú funkčné najneskôr do 12 rokov od tohto dátumu.“

11 Článok 13 tejto smernice stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia vypracovanie plánu vodohospodárskeho manažmentu povodia pre každé správne územie povodia ležiace úplne na ich území.

...

4. Plán vodohospodárskeho manažmentu povodia bude zahŕňať informácie uvedené v prílohe VII.

5. Plány vodohospodárskeho manažmentu povodia môžu byť doplnené vypracovaním podrobnejších programov a plánov manažmentu pre čiastkové povodie, sektor, problém, určitý typ vôd, ktoré sa budú zaoberať jednotlivými aspektmi hospodárenia s vodou. Vykonávanie týchto opatrení nezbavuje členské štáty žiadnych záväzkov vyplývajúcich z ostatných častí tejto smernice.

6. Plány vodohospodárskeho manažmentu povodia budú zverejnené najneskôr do deviatich rokov od dátumu nadobudnutia účinnosti tejto smernice.

7. Plány vodohospodárskeho manažmentu povodia budú revidované a aktualizované najneskôr do 15 rokov od dátumu nadobudnutia účinnosti tejto smernice a následne každých šesť rokov.“

12 Článok 14 uvedenej smernice znie:

„1. Členské štáty budú podporovať aktívnu účasť všetkých zainteresovaných strán na vykonávanie tejto smernice, najmä pri vypracovaní, prehodnocovaní a aktualizovaní plánov vodohospodárskeho manažmentu povodia. členské štáty zabezpečia, že pre každé správne územie povodia zverejnia a predložia na pripomienkovanie verejnosti vrátane užívateľov:

- a) časový harmonogram a pracovný program na vypracovanie plánu, vrátane ustanovenia opatrení týkajúcich sa konzultácií, ktoré sa majú realizovať aspoň tri roky pred začiatkom obdobia, na ktoré sa plán vzťahuje;
- b) predbežný prehľad dôležitých problémov hospodárenia s vodou zistených v povodí aspoň dva roky pred začiatkom obdobia, na ktoré sa plán vzťahuje;
- c) kópií návrhu plánu vodohospodárskeho manažmentu v povodí aspoň jeden rok pred začiatkom obdobia, na ktoré sa plán vzťahuje.

Na požiadanie sa umožní prístup k podkladom a informáciám použitým pri spracovaní návrhu plánu vodohospodárskeho manažmentu povodia.

2. Členské štáty poskytnú aspoň šesť mesiacov na podanie písomných pripomienok k týmto dokumentom, aby sa umožnila aktívna účasť a konzultácie.

3. Odseky 1 a 2 budú platiť rovnako pre aktualizované plány vodohospodárskeho manažmentu povodia.“

13 Článok 15 tej istej smernice stanovuje:

„1. Členské štáty zašlú kópie plánov vodohospodárskeho manažmentu v povodí a všetkých následných aktualizácií Komisii a každému príslušnému členskému štátu najneskôr do troch mesiacov od ich zverejnenia:

- a) v prípade správnych území povodí nachádzajúcich sa výlučne na území členského štátu, všetky plány vodohospodárskeho manažmentu povodia pokrývajúce príslušné štátne územie a uverejnené podľa článku 13;
- b) v prípade medzinárodného správneho územia povodia, aspoň tú časť plánov vodohospodárskeho manažmentu povodia, ktorá pokrýva územie členského štátu.

2. Členské štáty predložia súhrnné správy o:

- analýzach požadovaných podľa článku 5 a
- monitorovacích programoch navrhnutých podľa článku 8

spracované na účely prvého plánu vodohospodárskeho manažmentu povodia do troch mesiacov od ich dokončenia.

3. Členské štáty predložia do troch rokov od zverejnenia každého plánu vodohospodárskeho manažmentu povodia alebo jeho aktualizácie podľa článku 13 priebežnú správu popisujúcu pokrok dosiahnutý vo vykonávaní plánovaného programu opatrení.“

- 14 Podľa článku 24 ods. 1 prvého pododseku smernice 2000/60 mali členské štáty uviesť do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou najneskôr 22. decembra 2003 a bezodkladne o tom informovať Komisiu.

Smernica 85/337

- 15 Článok 1 smernice 85/337 znie:

„1. Táto smernica sa vzťahuje na posudzovanie vplyvov tých verejných a súkromných projektov na životné prostredie, ktoré môžu mať pravdepodobne významný vplyv na životné prostredie.

2. Na účely tejto smernice:

„projekt“ znamená:

- realizácia stavieb alebo iných zariadení, alebo plánov,
- iné zásahy do prírodného prostredia a krajiny, vrátane ťažby nerastných surovín;

„navrhovateľ“ znamená:

žiadateľ o povolenie súkromného projektu alebo verejný orgán, ktorý je iniciátorom projektu;

„povolenie“ je:

rozhodnutie príslušného orgánu alebo orgánov, ktoré oprávňuje navrhovateľa realizovať projekt;

„verejnosť“ znamená:

jednu alebo viacero fyzických osôb, alebo právnických osôb a v súlade s vnútroštátnym právnym poriadkom alebo praxou ich združenia, organizácie alebo skupiny;

„dotknutá verejnosť“ znamená:

verejnosť, ktorá je dotknutá alebo pravdepodobne dotknutá, alebo má záujem na postupoch environmentálneho rozhodovania uvedeného v článku 2 ods. 2; na účely tejto definície má sa za to, že mimovládne organizácie, podporujúce ochranu životného prostredia a spĺňajúce požiadavky vnútroštátneho práva, majú záujem.

...

5. Táto smernica sa nevzťahuje na projekty, ktorých podrobnosti sú upravené osobitným vnútroštátnym právnym predpisom, pokiaľ ciele smernice, vrátane poskytovania informácií, sa dosiahli prostredníctvom legislatívneho procesu.“

- 16 Článok 2 ods. 1 uvedenej smernice stanovuje:

„Členské štáty prijímú všetky potrebné opatrenia, aby zabezpečili že pred vydaním povolenia projekty, ktoré pravdepodobne majú významné vplyvy na životné prostredie z dôvodov, okrem iného, ich charakteru, veľkosti alebo umiestnenia, budú posúdené z hľadiska ich vplyvov. ...“

17 Článok 5 ods. 3 tej istej smernice stanovuje:

„Informácie poskytnuté navrhovateľom podľa odseku 1 budú obsahovať aspoň:

- popis projektu s informáciami o mieste, projektovom riešení a veľkosti projektu,
- popis predpokladaných opatrení na zabránenie, zníženie a na prípadné odstránenie významných nepriaznivých vplyvov,
- údaje potrebné na identifikáciu a posúdenie hlavných vplyvov, ktoré projekt pravdepodobne bude mať na životné prostredie,
- náčrt hlavných alternatív vypracovaných navrhovateľom a určenie hlavných dôvodov pre jeho výber so zreteľom na environmentálne vplyvy,
- netechnický súhrn informácií uvedených v predchádzajúcich zarážkach.“

18 V zmysle článku 6 smernice 85/337:

„1. Členské štáty prijímú nevyhnutné opatrenia na zabezpečenie toho, aby orgány, ktorých sa projekt môže týkať z dôvodu ich osobitných právomocí v oblasti životného prostredia, mali možnosť vyjadriť svoje stanovisko k informáciám predloženým navrhovateľom a k žiadosti o povolenie. Na tento účel členské štáty určia orgány, s ktorými sa treba skontaktovať vo všeobecných otázkach i v konkrétnych prípadoch. Informácie získané podľa článku 5 sa predložia týmto orgánom. Podrobné ustanovenia na konzultácie s orgánmi stanovujú členské štáty.

2. Verejnosť je informovaná v rannom štádiu procesu environmentálneho rozhodovania uvedeného v článku 2 ods. 2 a najneskôr, akonáhle sa môže rozumne poskytnúť informácia buď prostredníctvom verejných oznamov, alebo inými vhodnými prostriedkami, ako sú elektronické médiá, ak sú k dispozícii, o týchto záležitostiach:

- a) žiadosť o povolenie;
- b) fakt, že projekt podlieha procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie a kde je to relevantné, fakt, že sa uplatňuje článok 7;
- c) podrobnosti o príslušných orgánoch zodpovedných za prijatie rozhodnutia, o tých, u ktorých sa dajú získať relevantné informácie, o tých, ktorým sa môžu zasielať pripomienky alebo otázky a podrobnosti o časovom rozvrhu zasielania pripomienok alebo otázok;
- d) povaha možných rozhodnutí alebo, ak je jedno, návrhu rozhodnutia;
- e) uvedenie dostupnosti informácií zhromaždených podľa článku 5;
- f) uvedenie čas[u] a miest[a] kde, a prostriedkov, ktorými sa relevantné informácie sprístupnia;
- g) podrobnosti zabezpečenia účasti verejnosti podľa odseku 5 tohto článku.

3. Členské štáty zaistia, aby sa v rozumnom časovom rámci sprístupnili dotknutej verejnosti:

- a) všetky informácie zhromaždené podľa článku 5;

- b) v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi hlavnej správy a odporúčania vydané príslušnému orgánu alebo orgánom v čase, keď je dotknutá verejnosť informovaná v súlade s odsekom 2 tohto článku;
- c) v súlade s ustanoveniami smernice 2003/4/ES Európskeho parlamentu a Rady z 28. januára 2003 o prístupe verejnosti k informáciám o životnom prostredí [Ú. v. EÚ L 41, s. 26; Mim. vyd. 15/007, s. 375], iné informácie ako sú uvedené v odseku 2 tohto článku, ktoré sú relevantné pre rozhodnutie v súlade s článkom 8 a ktoré sa stanú dostupnými po informovaní príslušnej verejnosti v súlade s odsekom 2 tohto článku.

...“

19 Článok 8 uvedenej smernice stanovuje:

„Výsledky konzultácií a informácie získané podľa článkov 5, 6 a 7 sa musia vziať do úvahy v povoloacom konaní.“

20 Článok 9 ods. 1 tej istej smernice znie:

„Ak sa rozhodlo o udelení alebo zamietnutí povolenia, príslušný orgán alebo orgány o tom informujú verejnosť v súlade s vhodnými postupmi a sprístupnia verejnosti tieto informácie:

- obsah rozhodnutia a akékoľvek podmienky s ním spojené,
- po preskúmaní záujmov a stanovísk dotknutej verejnosti, hlavné dôvody a zretele, na ktorých sa rozhodnutie zakladá, vrátane informácií o procese účasti verejnosti,
- opis, ak je to potrebné, hlavných opatrení na predchádzanie, zníženie a ak je to možné, kompenzácie závažných nepriaznivých účinkov.“

Smernica 2001/42

21 Článok 2 smernice 2001/42 stanovuje:

„Na účely tejto smernice:

- a) „plány a programy“ sú plány a programy vrátane tých, na ktorých financovaní sa podieľa Európske spoločenstvo, ako aj ich akékoľvek modifikácie:
- ktoré sú predmetom prípravy a/alebo schvaľovania úradom na štátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni alebo ktoré úrad pripravuje na schválenie prostredníctvom parlamentného alebo vládneho legislatívneho postupu a
 - ktoré vyžadujú legislatívne, regulatívne alebo správne predpisy;

...“

22 Článok 3 ods. 2 uvedenej smernice stanovuje:

„Podľa [s výnimkou uvedenou v – *neoficiálny preklad*] odseku 3 sa environmentálne posudzovanie vykonáva pre všetky plány a programy,

- a) ktoré sa pripravujú pre poľnohospodárstvo, lesníctvo, rybárstvo, energetiku, dopravu, odpadové hospodárstvo, vodné hospodárstvo, telekomunikácie, turistiku, plánovanie miest a vidieka alebo využívanie územia a ktoré stanovujú rámec pre súhlas budúceho rozvoja projektov [na budúce povoľovanie projektov – *neoficiálny preklad*] uvedených v prílohách I a II k smernici 85/337/EHS, alebo
- b) pri ktorých sa určilo, že vyžadujú posudzovanie podľa článku 6 alebo 7 smernice 92/43/EHS s ohľadom na ich pravdepodobný účinok na lokality.“

Smernica 92/43

23 V zmysle tretieho odôvodnenia smernice 92/43 „hlavným cieľom tejto smernice je podpora udržiavania biologickej rôznorodosti, berúc do úvahy hospodárske, spoločenské, kultúrne a regionálne požiadavky, táto smernica prispieva k všeobecnému cieľu udržateľného rozvoja; keďže udržiavanie takejto biologickej rôznorodosti môže v určitých prípadoch vyžadovať udržiavanie alebo podporu ľudských činností“.

24 Článok 2 ods. 3 uvedenej smernice stanovuje:

„Opatrenia prijaté podľa tejto smernice berú do úvahy hospodárske, sociálne a kultúrne požiadavky a regionálne a miestne charakteristiky.“

25 Článok 3 ods. 1 tej istej smernice znie:

„Vytvorí sa súvislá európska ekologická sústava osobitných chránených území pod názvom Natura 2000. Táto sústava, pozostávajúca z lokalít, v ktorých sa vyskytujú typy prirodzených biotopov uvedených v prílohe I a prirodzené biotopy druhov uvedené v prílohe II, umožní udržanie typov prirodzených biotopov a biotopov druhov a v prípade potreby obnovenie priaznivého stavu ochrany v ich prirodzenom rozsahu.“

Sústava Natura 2000 zahŕňa osobitné chránené územia [(ďalej len ‚OCHÚ‘)] klasifikované členskými štátmi podľa smernice [Rady] 79/409/EHS [z 2. apríla 1979 o ochrane voľne žijúceho vtáctva (Ú. v. ES L 103, s. 1; Mim. vyd. 15/001, s. 98)].“

26 Článok 4 smernice 92/43 stanovuje:

„1. Na základe kritérií stanovených v prílohe III (etapa 1) a príslušných vedeckých informácií každý členský štát navrhne zoznam lokalít uvádzajúci, ktoré typy prirodzených biotopov v prílohe I a ktoré druhy v prílohe II, ktoré sú udomácnené na jeho území, sa v týchto lokalitách nachádzajú. ...“

Tento zoznam sa predloží Komisii do troch rokov od oznámenia tejto smernice, spolu s informáciami o každej lokalite. Tieto informácie obsahujú mapu lokality, jeho názov, lokalizáciu, rozsah a údaje, ktoré sú výsledkom uplatnenia kritérií uvedených v prílohe III (etapa 1), poskytnuté vo formáte vypracovanom Komisiou v súlade s postupom stanoveným v článku 21.

2. Na základe kritérií stanovených v prílohe III (etapa 2) a v rámci ktoréhokoľvek z piatich biogeografických regiónov uvedených v článku 1 písm. c) bode iii) a tiež celého územia uvedeného v článku 2 ods. 1 zriadi Komisia po dohode s každým členským štátom návrh zoznamu lokalít európskeho významu, [(ďalej len ‚LEV‘)] navrhnutých členskými štátmi, uvádzajúci tie lokality, v ktorých sa vyskytuje jeden alebo viac typov prioritných prirodzených biotopov alebo prioritných druhov.

...

Zoznam lokalít vybraných ako [LEV], identifikujúci tie lokality, ktoré predstavujú jeden alebo viac typov prirodzeného miesta výskytu alebo prioritné druhy prijme Komisia v súlade s postupom stanoveným v článku 21.

3. Zoznam uvedený v odseku 2 sa vypracuje do šiestich rokov od oznámenia tejto smernice.

4. Po schválení [LEV] v súlade s postupom uvedeným v odseku 2 označí príslušný členský štát čo najskôr túto lokalitu ako osobitne chránené územie, najneskôr však do šiestich rokov, a vypracuje priority z hľadiska významu lokalít pre zachovanie v priaznivom stave alebo obnovenie do takéhoto stavu typov prirodzených biotopov uvedených v prílohe I alebo druhov uvedených v prílohe II a pre koherenciu sústavy Natura 2000 a z hľadiska rizika degradácie alebo deštrukcie, ktorým sú tieto lokality vystavené.

5. Len čo je lokalita zaradená do zoznamu podľa tretieho pododseku odseku 2, podlieha článku 6 ods. 2 ods. 3 a ods. 4.“

27 Článok 6 ods. 2 až 4 uvedenej smernice stanovuje:

„2. Členské štáty podniknú primerané kroky, aby sa na osobitne chránených územiach predišlo poškodeniu prirodzených biotopov a biotopov druhov, ako aj rušeniu druhov, pre ktoré boli územia označené za chránené, pokiaľ by takéto rušenie bolo podstatné vo vzťahu k cieľom tejto smernice.

3. Akýkoľvek plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí so správou lokality alebo nie je potrebný pre ňu, ale môže pravdepodobne významne ovplyvniť túto lokalitu, či už samotne, alebo v spojení s inými plánmi alebo projektmi, podlieha primeranému odhadu jeho dosahov [primeranému posúdeniu jeho vplyvov – *neoficiálny preklad*] na danú lokalitu z hľadiska cieľov ochrany lokality. Na základe výsledkov zhodnotenia dosahov na lokalitu [posúdenia vplyvov na lokalitu – *neoficiálny preklad*] a podľa ustanovení odseku 4 príslušné vnútroštátne orgány súhlasia s plánom alebo projektom iba po presvedčení sa, že nepriaznivo neovplyvní integritu príslušnej lokality, a v prípade potreby po získaní stanoviska verejnosti.

4. Ak sa aj napriek negatívnemu odhadu dosahov [negatívnemu posúdeniu vplyvov – *neoficiálny preklad*] na lokalitu a pri neexistencii alternatívnych riešení plán alebo projekt musí realizovať z dôvodov vyššieho verejného záujmu, vrátane záujmov sociálnej a ekonomickej povahy, členský štát prijme všetky kompenzačné opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, že celková koherencia sústavy Natura 2000 bude ochránená. O prijatých kompenzačných opatreniach informuje Komisiu.

Ak sa v príslušnej lokalite vyskytuje prioritný biotop a/alebo prioritný druh, jediné dôvody, ktoré môžu prichádzať do úvahy, sú tie, ktoré sa týkajú zdravia alebo bezpečnosti ľudí, priaznivých dôsledkov primárneho významu na životné prostredie alebo tiež stanoviska Komisie k ďalším nevyhnutným dôvodom vyššieho verejného záujmu [alebo na základe stanoviska Komisie aj iných naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu – *neoficiálny preklad*].“

28 Článok 7 tej istej smernice znie:

„Závazky vyplývajúce z článku 6 ods. 2, 3 a 4 tejto smernice nahradia akékoľvek záväzky vyplývajúce z prvej vety článku 4 ods. 4 smernice 79/409/EHS, pokiaľ ide o územia klasifikované podľa článku 4 ods. 1 alebo podobne uznané podľa článku 4 ods. 2 uvedenej smernice, a to odo dňa vykonania tejto smernice alebo oznámenia, alebo uznania členským štátom podľa smernice 79/409/EHS, ak je tento druhý dátum neskorší.“

Smernica 79/409

29 Článok 4 ods. 1 a 2 smernice 79/409 stanovuje:

„1. Druhy uvedené v prílohe 1 sú predmetom zvláštnych opatrení týkajúcich sa ochrany ich biotopov, aby sa zabezpečilo ich prežitie a rozmnožovanie v areáli ich rozšírenia.

...

Členské štáty klasifikujú najmä podľa počtu a veľkosti najvhodnejšie územia ako [OCHÚ] na zachovanie týchto druhov, berúc do úvahy požiadavky na ich ochranu v geografických oblastiach mora a pevniny, kde platí táto smernica.

2. Členské štáty urobia podobné opatrenia pre pravidelne sa vyskytujúce sťahovavé druhy, ktoré nie sú uvedené v prílohe 1, berúc do úvahy potrebu ich ochrany v geografických oblastiach mora a pevniny, kde platí táto smernica, čo sa týka oblastí ich hniezdenia, preperovania a zimovania a miest odpočinku na ich migračných trasách. Na tento účel venujú členské štáty zvláštnu pozornosť ochrane mokradí a hlavne mokradí medzinárodného významu.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 30 Spor vo veci samej sa týka projektu čiastočného odklonenia horného toku rieky Achéloos do Tesálie (ďalej len „projekt dotknutý vo veci samej“). Tento rozsiahly projekt, ktorého cieľom je nielen odpovedať na potreby zavlažovania regiónu Tesálie a na výrobu elektriny, ale aj na zásobovanie všetkých miest tohto regiónu vodou, bol predmetom dlhých sporov. Organizácie v oblasti životného prostredia, mimovládne medzinárodné organizácie, ako aj dotknuté územné spoločenstvá podali viaceré žaloby smerujúce k zrušeniu ministerských nariadení schvaľujúcich postupné vyhotovenie tohto projektu.
- 31 Environmentálne parametre pre niektoré jednotlivé technické diela patriace do rámca uvedeného projektu boli pôvodne schválené dvoma rozhodnutiami príslušných ministerstiev z 9. októbra 1991 a z 21. apríla 1992 a týkali sa kanálu dlhého 18,5 kilometra privádzajúceho vodu rieky Achéloos do Tesálie, ako aj priehrad a rezervoárov vody spolu s dielami vzťahujúcimi sa na tento projekt.
- 32 Tieto dve ministerské rozhodnutia boli zrušené rozsudkami Symvoulio tis Epikrateias (Štátna rada) č. 2759/1994 a č. 2760/1994 z dôvodu, že neboli založené na žiadnej celkovej štúdií environmentálneho vplyvu projektu dotknutého vo veci samej. Tento súd zastával názor, že odklonenie jednej časti rieky Achéloos do Tesálskej nížiny je komplexným technickým projektom veľkého rozsahu, ktorého celkový vplyv na životné prostredie dotknutých oblastí sa neobmedzuje na súhrn výlučne miestnych dôsledkov každého jednotlivého posudzovaného diela. V dôsledku toho na účely vymedzenia a posúdenia dôsledkov tohto projektu nestačilo uviesť vplyvy na životné prostredie každého diela zohľadneného samostatne, ale bolo naopak potrebné vyhotoviť celkovú štúdiu, v ktorej budú na základe vhodnej vedeckej metódy spoločne zohľadnené a posúdené rozličné odlišné vplyvy, ako aj neskorší vplyv uvedeného projektu na životné prostredie.
- 33 V nadväznosti na tieto rozsudky bola vypracovaná jednotná štúdia o všetkých dielach, ktoré sa majú vykonať v rámci projektu dotknutého vo veci samej. Spoločným rozhodnutím z 15. decembra 1995 tak príslušné ministerstvá schválili environmentálne parametre týkajúce sa čiastočného odklonenia horného toku rieky Achéloos do Tesálie, ako aj realizáciu a prevádzku diel vzťahujúcich sa na tento projekt, ku ktorým patrili aj hydroelektrárne. Okrem toho iným ministerským rozhodnutím maximálny objem vody, ktorú možno odkloniť, bol zmenený z 1 100 miliónov na 600 miliónov m³ za rok.

- 34 Tieto rozhodnutia boli predmetom novej žaloby o neplatnosť, ktorej sa vyhovel rozsudkom Symvoulio tis Epikrateias č. 3478/2000. Tento súd rozhodol, že vzhľadom na konštatovania a posúdenia obsiahnuté v štúdiu o posúdení vplyvu na životné prostredie (ďalej len „EIE“) sa zdalo, že táto štúdia obsahuje hlbšie a zdokumentované posúdenie dosahu týchto diel vo vzťahu k potrebám, ktoré tieto diela mali uspokojiť a najmä vo vzťahu k udržaniu a posilneniu produktivity Tesálskej nížiny. Tento súd však takisto rozhodol, že uvedená štúdia neposkytovala žiadne alternatívne riešenie umožňujúce vyhnúť sa zničeniu väčšiny dôležitých pamätihodností dotknutého regiónu. V dôsledku toho boli uvedené rozhodnutia ako celok zrušené.
- 35 Po tom, ako Symvoulio tis Epikrateias vydal tento rozsudok, ministerstvo životného prostredia a verejných prác rozhodlo nechať vykonať „dodatočnú štúdiu dosahov čiastočného odklonenia vôd rieky Achéloos do Tesálie na životné prostredie“. Z tejto štúdie vykonanej v roku 2002 vyplýva, že jej cieľom bolo najmä preskúmať úplné alternatívne projekty k tomuto odkloneniu, predstaviť nové informácie týkajúce sa životného prostredia, ktoré sa medzičasom zistili v zónach dotknutých dielami, a upresniť dosahy na životné prostredie, ako aj nápravné opatrenia vzhľadom na špecifické technické štúdie zrealizované v uvedených oblastiach od skončenia štúdie dosahu na životné prostredie vykonanej v roku 1995. Uvedená dodatočná štúdia bola schválená rozhodnutím ministerstva kultúry z 13. marca 2003.
- 36 Následne príslušné ministerstvá vydali spoločné rozhodnutie z 19. marca 2003, ktorým boli schválené environmentálne parametre uplatniteľné na výstavbu a prevádzku diel čiastočne odkláňajúcich horný tok rieky Achéloos do Tesálie.
- 37 Tieto rozhodnutia boli zrušené rozsudkom Symvoulio tis Epikrateias č. 1688/2005. V tomto rozsudku sa rozhodlo, že vzhľadom na vtedy platné ustanovenia zákona 1739/1987 (FEK A' 201/20.11.1987) a vzhľadom na znenie smernice 2000/60, ako aj zásadu udržateľného hospodárenia s vodnými zdrojmi je realizácia diel využívajúcich vodné zdroje prípustná, len ak tieto diela patria do programu trvalého rozvoja uvedených zdrojov. Diela týkajúce sa projektu dotknutého vo veci samej neboli nikdy integrované do takéhoto programu, ktorý navyše nebol nikdy vykonaný. V dôsledku uvedeného rozsudku o zrušení Symvoulio tis Epikrateias takisto zrušil rozsudkom č. 1186/2006 rozhodnutie z 18. marca 2005, ktorým ministerstvo životného prostredia schválilo pridelenie zákazky týkajúcej sa „ukončenia priehrady Sykia“.
- 38 Dňa 2. augusta 2006 bol prijatý zákon 3481/2006 (FEK A' 162/2.8.2006), ktorého § 9 a 13, schvaľujúce projekt dotknutý vo veci samej, boli 6. júla 2006 predložené gréckemu parlamentu vo forme zmeny a doplnenia. § 9 tohto zákona stanovoval, že až do schválenia národného programu správy a ochrany národných vodných zdrojov, ako aj plánov vodohospodárskeho manažmentu regiónov, je možné schvaľovať plány vodohospodárskeho manažmentu špecifických povodí, ako aj odvádzať vodu do iných povodí, pričom projekty týkajúce sa takýchto plánov musia byť schválené zákonom, ak ide o rozsiahly projekt alebo projekt celonárodného významu. Na základe § 13 uvedeného zákona sa diela týkajúce sa uvedeného projektu považujú za rozsiahle diela a takisto za diela celonárodného významu, pričom bol schválený plán správy povodí riek Achéloos a Pineios, takisto ako environmentálne špecifikácie uplatniteľné na výstavbu a prevádzku diel patriacich do tohto projektu.
- 39 § 13 ods. 4 zákona 3481/2006 stanovoval, že je možné v súlade s plánom správy a environmentálnymi parametrami zakotvenými v odseku 3 toho istého paragrafu dať do prevádzky alebo dokončiť výstavbu verejných diel, ako aj diel spoločnosti Dimosia Epicheirisi Ilektrismou (DEI) týkajúcich sa odklonenia horného toku vôd rieky Achéloos do Tesálie alebo výroby elektrickej energie, ktoré boli predmetom verejného obstarávania a ktoré boli už postavené alebo sú vo výstavbe. Na základe tohto ustanovenia spoločnosť, ktorej bola pridelená zákazka, dostala pokyn pokračovať v prácach, ktoré pozastavila v dôsledku rozsudku, ktorým bola vyhlásená neplatnosť pridelenia zákazky.

40 Navrhovatelia vo veci samej žiadajú zrušenie celého projektu dotknutého vo veci samej. Žaloby smerujú tak proti § 13 zákona 3481/2006, ako aj proti spojeným správnyim aktom. Symvoulio tis Epikrateias uvádza, že tak akty schválenia environmentálnych parametrov, ako aj akty, na základe ktorých sa diela patriace do tohto projektu mali zrealizovať, už boli zrušené rozsudkami tohto súdu pred nadobudnutím platnosti zákona 3481/2006. Podľa vnútroštátneho súdu ide teda o pokus prijať ich znovu prostredníctvom vyššie uvedeného plánu správy, ktorý bol schválený na základe článku 9 tohto zákona. Hlavná otázka, ktorá vzniká v spore vo veci samej, je otázka zlučiteľnosti ustanovení § 9 a 13 uvedeného zákona s právom Únie.

41 V tomto kontexte Symvoulio tis Epikrateias rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Zavádza ustanovenie článku 13 ods. 6 smernice 2000/60/ES... iba konečnú lehotu – 22. december 2009 – na vypracovanie plánov vodohospodárskeho manažmentu vodných zdrojov, alebo je tento dátum osobitnou lehotou (ktorá uplynie v uvedenom dátume) na prebratie príslušných ustanovení článkov 3, 4, 5, 6, 9, 13 a 15 uvedenej smernice?

2. V prípade, že Súdny dvor rozhodne, že sporné ustanovenie [tejto] smernice zavádza iba konečnú lehotu – 22. december 2009 – na vypracovanie plánov vodohospodárskeho manažmentu vodných zdrojov:

Je vnútroštátny právny predpis, ktorý umožňuje odkloniť vodu z jedného povodia do iného povodia bez predchádzajúceho vypracovania plánov vodohospodárskeho manažmentu správnych území povodí, v ktorých sa nachádzajú povodia, z ktorých a do ktorých sa uskutoční odklonenie vody, v súlade s ustanoveniami článkov 2, 3, 4, 5, 6, 9, 13 a 15 smernice 2000/60/ES, ak sa vezme do úvahy najmä skutočnosť, že podľa článku 2 ods. 15 uvedenej smernice je hlavnou jednotkou pre vodohospodársky manažment povodia správne územie povodia, do ktorého povodie patrí?

3. V prípade kladnej odpovede:

Je podľa článkov 2, 3, 5, 6, 9, 13 a 15 smernice 2000/60/ES povolené odklonenie vody z jedného správneho územia povodia do susedného správneho územia povodia? V prípade kladnej odpovede, môže byť účelom tohto odklonenia výhradne uspokojenie potreby pitnej vody alebo môže byť účelom aj zavlažovanie a výroba energie? Je v každom prípade v zmysle vyššie uvedených ustanovení [tejto] smernice potrebné odôvodnené rozhodnutie správneho orgánu prijaté na základe vyžiadanej vedeckej štúdie, že správne územie povodia, do ktorého sa voda odkláňa, nemôže svojimi vlastnými vodnými zdrojmi zabezpečiť potrebu pitnej vody, vody na zavlažovanie a ďalšie použitie?

4. V prípade, že Súdny dvor Európskej únie rozhodne o prvej otázke tak, že vyhlási, že ustanovenie článku 13 ods. 6 smernice 2000/60/ES nezavádza iba konečnú časovú lehotu – 22. december 2009 – na vypracovanie plánov vodohospodárskeho manažmentu vodných zdrojov, ale určuje osobitnú lehotu na prebratie relevantných ustanovení článkov 3, 4, 5, 6, 9, 13 a 15 uvedenej smernice:

Ohrozuje vnútroštátny právny predpis prijatý vo vyššie uvedenej lehote stanovenej na vykonanie, ktorý umožňuje odklonenie vody z jedného povodia do iného bez predchádzajúceho vypracovania plánov pre správne územia povodí, v ktorých sa nachádzajú povodia, z ktorých a do ktorých sa voda odkláňa, potrebný účinok uvedenej smernice? Alebo je pri preskúmaní otázky, či je ohrozený potrebný účinok smernice, nevyhnutné brať do úvahy také kritériá ako rozsah predpokladaných opatrení a ciele odklonenia vody?

5. Je právna úprava prijatá vnútroštátnym parlamentom, ktorou sa schvaľujú plány vodohospodárskeho manažmentu povodí, v súlade s článkami 13, 14 a 15 smernice [2000/60], ktoré sa týkajú informovania verejnosti, konzultácií a účasti verejnosti, ak príslušné vnútroštátne predpisy neupravujú fázu konzultácií s verejnosťou počas konania pred vnútroštátnym parlamentom a pokiaľ zo spisového materiálu nevyplýva, že bol dodržaný postup konzultácií so správnymi orgánmi, ktorý stanovuje [uvedená] smernica?
6. Vzhľadom na smernicu 85/337/EHS... spĺňa EIE, ktorá sa týka výstavby priehrad a odklonenia vody a ktorá bola predložená na schválenie vnútroštátnemu parlamentu po zrušení toho aktu súdom, ktorým už bola schválená a uverejnená, bez opakovania tohto postupu, požiadavky týkajúce sa informovanosti a účasti verejnosti podľa článkov 1, 2, 5, 6, 8 a 9 [tejto] už citovanej smernice?
7. Patrí plán na odklonenie rieky, ktorý
 - a) zahŕňa výstavbu priehrad a odklonenie vody zo správnych území povodí v západnom kontinentálnom Grécku a oblasti Epirus do správneho územia povodia v Tesálii,
 - b) patrí do pôsobnosti smernice 2000/60/ES,
 - c) sa týka prác stanovených v smernici 85/337/EHS,
 - d) môže mať vplyv na životné prostredie v oblastiach podľa smernice 92/43/EHS..., do pôsobnosti smernice 2001/42/ES...?
8. V prípade kladnej odpovede:

Môžu sa akty, ktoré sa týkali sporného projektu a ktoré boli so spätnou platnosťou zrušené súdnymi rozhodnutiami, považovať v zmysle článku 13 ods. 1 smernice 2001/42/ES za formálne prípravné akty prijaté pred 21. júlom 2004 s tým, že neexistuje povinnosť vypracovať strategickú štúdiu o posúdení vplyvu na životné prostredie?
9. V prípade zápornej odpovede:

Sú štúdie vykonané na základe ustanovení uvedených v smerniciach 2000/60/ES a 85/337/EHS dostatočné na dodržanie článku 11 ods. 2 smernice 2001/42/ES v prípade, ak plán spadá zároveň do pôsobnosti uvedenej smernice a aj smerníc 2000/60/ES a 85/337/EHS, ktoré takisto stanovujú posúdenie vplyvu projektu na životné prostredie? Alebo je nevyhnutné vykonať samostatnú strategickú štúdiu o posúdení vplyvu na životné prostredie?
10. Patrili v zmysle článkov 3, 4 a 6 smernice 92/43/EHS...oblasti, ktoré boli zahrnuté do národných zoznamov... LEV a ktoré boli nakoniec zahrnuté do zoznamu lokalít európskeho významu, pod ochranu smernice 92/43/EHS pred uverejnením rozhodnutia Komisie 2006/613/ES z 19. júla 2006, „ktorým sa [na základe smernice 92/43] prijíma zoznam území európskeho významu pre stredomorskú biogeografickú oblasť“ [(Ú. v. EÚ L 259, s. 1)]?
11. Je v zmysle článkov 3, 4 a 6 smernice 92/43/EHS možné, aby príslušné vnútroštátne orgány vydali povolenie na realizáciu plánu odklonenia vody, ktorý priamo nesúvisí so zachovaním lokality alebo nie je nevyhnutný v rámci starostlivosti o lokalitu, ktorá patrí k osobitne chránenému územiu, pokiaľ sa vo všetkých štúdiách priložených k dokumentácii k tomuto projektu zistí, že vôbec neexistujú vierohodné a aktuálne skutočnosti alebo údaje týkajúce sa vtáctva v tejto oblasti?

12. Môžu v zmysle článkov 3, 4 a 6 smernice 92/43/EHS dôvody, ktoré sú základom realizácie plánu odklonenia vody, ktoré súvisia najmä so zavlažovaním a až druhorodo s potrebou vody pre domácnosti, predstavovať naliehavý verejný záujem, ktorý vyžaduje [táto] smernica na povolenie realizácie takeého projektu, a to bez ohľadu na jeho negatívny vplyv na územia chránené [touto] smernicou?

13. V prípade kladnej odpovede:

Majú sa v zmysle článkov 3, 4 a 6 smernice 92/43/EHS brať do úvahy kritériá ako rozsah odklonenia a význam prác, ktoré sú na odklonenie nevyhnutné, aby bolo možné určiť, či nevyhnutné vyrovnávacie opatrenia môžu zaručiť ochranu celkovej koherencie sústavy Natura 2000, ktorá je ohrozená plánom na odklonenie vody?

14. Môžu príslušné vnútroštátne orgány v zmysle článkov 3, 4 a 6 smernice 92/43/EHS, vykladaných na základe zásady trvalo udržateľného rozvoja, ako sa uvádza v článku 6 ES, vydať povolenie na realizáciu plánu na odklonenie vody v rámci sústavy Natura 2000, ktorý s ňou priamo nesúvisí alebo nie je nevyhnutný na ochranu koherencie tejto sústavy, pokiaľ z [EIE] súvisiacej s príslušným plánom vyplýva, že by na základe neho nastala zmena prirodzeného riečného ekosystému na antropizovaný riečny a jazerný ekosystém?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 42 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či článok 13 ods. 6 smernice 2000/60 zavádza iba lehotu na vypracovanie plánov vodohospodárskeho manažmentu vodných zdrojov, alebo je takisto osobitnou lehotou na prebratie určitých ustanovení článkov 3 až 6, 9, 13 a 15 tejto smernice.
- 43 V zmysle článku 24 ods. 1 prvého pododseku smernice 2000/60 musia členské štáty uviesť do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou najneskôr do 22. decembra 2003.
- 44 Skutočnosť, že článok 13 ods. 6 smernice 2000/60 stanovuje, že plány vodohospodárskeho manažmentu povodia musia byť zverejnené najneskôr do deviatich rokov od dátumu nadobudnutia účinnosti tejto smernice, teda do 22. decembra 2009, nemôže spochybniť konečnú lehotu stanovenú v článku 24 ods. 1 tejto smernice na prebratie tejto poslednej uvedenej smernice.
- 45 Článok 13 ods. 6 smernice 2000/60 sa totiž netýka lehoty na prebratie tejto smernice, ale obmedzuje sa na stanovenie konečnej lehoty na vykonanie jedného z opatrení, ktoré musia členské štáty prijať pri uplatňovaní tejto smernice po tom, ako bude táto smernica prebratá.
- 46 Súdny dvor okrem toho už rozhodol, že tým, že z vnútroštátnej právnej úpravy účinnej v septembri 2004 boli vylúčené definície pojmov uvedených v článku 2 smernice 2000/60 a lehoty, v ktorých sa musia dodržiavať predpisy o kvalite vody, čo sú lehoty určené článkami 4 až 6 a 8 tej istej smernice, povinnosti vyplývajúce z článku 2 v spojení s poslednými uvedenými ustanoveniami neboli vykonané s požadovanou záväznosťou (pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. novembra 2006, Komisia/Luxembursko, C-32/05, Zb. s. I-11323, body 16, 17 a 65).

47 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy je potrebné odpovedať na prvú otázku tak, že článok 13 ods. 6 a článok 24 ods. 1 smernice 2000/60 je potrebné vykladať v tom zmysle, že stanovujú 22. december 2009 ako deň uplynutia lehoty uloženej členským štátom na uverejnenie plánov vodohospodárskeho manažmentu správnych území povodí a 22. december 2003 ako deň uplynutia konečnej lehoty, ktorú majú členské štáty na to, aby prebrali túto smernicu, najmä jej články 3 až 6, 9, 13 a 15.

O druhej až štvrtej otázke

48 Vnútroštátny súd sa svojou druhou až štvrtou otázkou, ktoré je potrebné skúmať spoločne, pýta najprv, či sa má smernica 2000/60 vykladať v tom zmysle, že je v rozpore s ňou vnútroštátne ustanovenie, ktoré pred 22. decembrom 2009 povoľovalo odklonenie vody z jedného povodia do druhého alebo z jedného správneho územia povodia do iného, ak príslušnými vnútroštátnymi orgánmi ešte neboli prijaté plány vodohospodárskeho manažmentu správnych území povodí, o ktoré ide. V prípade zápornej odpovede chce ďalej vedieť, či takéto odklonenie možno vykonať výlučne na účely zásobovania pitnou vodou alebo aj s cieľom zavlažovania a výroby energie. Nakoniec sa pýta, či zlučiteľnosť takéhoto odklonenia s touto smernicou závisí od skutočnosti, či povodie alebo správne územie povodia, kam má dôjsť k odkloneniu, nemôže svojimi vlastnými vodnými zdrojmi pokryť potrebu pitnej vody, vody na výrobu elektriny alebo na zavlažovanie.

49 V tejto súvislosti je potrebné najprv pripomenúť, že projekt dotknutý vo veci samej, ktorý sa týka odklonenia vody z jedného povodia do druhého alebo z jedného správneho územia povodia do iného, môže, ako zdôraznila generálna advokátka v bodoch 66 a 67 návrhov, byť nezlučiteľný s environmentálnymi cieľmi uvedenými v článku 4 ods. 1 smernice 2000/60.

50 Ďalej je potrebné pripomenúť, že projekt dotknutý vo veci samej bol prijatý gréckym normotvorcom 2. augusta 2006.

51 Pokiaľ ide o to, či dotknutý členský štát bol povinný rešpektovať environmentálne ciele uvedené v článku 4 ods. 1 smernice 2000/60 už v čase prijatia uvedeného projektu, je potrebné uviesť, že toto ustanovenie uvádza, že pokiaľ ide o povrchové a podzemné vody, členské štáty majú prijať príslušné opatrenia zachovania v rámci realizácie programov opatrení špecifikovaných v plánoch vodohospodárskeho manažmentu správneho územia povodia.

52 Článok 4 ods. 1 smernice 2000/60 tak zriaďuje spojitosť medzi relevantnými opatreniami zachovania, ktoré sú členské štáty povinné prijať podľa uvedeného ustanovenia, a predchádzajúcou existenciou plánu vodohospodárskeho manažmentu dotknutého správneho územia povodia.

53 Preto smernica 2000/60 *a priori* nezakazuje odklonenie vody z jedného povodia do druhého alebo z jedného správneho územia povodia do iného predtým, ako budú uverejnené plány vodohospodárskeho manažmentu dotknutých správnych území povodí, k čomu však v súlade s článkom 13 ods. 6 uvedenej smernice musí dôjsť najneskôr do 22. decembra 2009.

54 Je nesporné, že v čase prijatia projektu dotknutého vo veci samej neexistovali plány vodohospodárskeho manažmentu správnych území povodí týkajúce sa povodí dotknutých uvedeným projektom (pozri rozsudok z 19. apríla 2012, Komisia/Grécko, C-297/11, bod 17).

55 V čase teda, keď projekt dotknutý vo veci samej bol schválený, Helénska republika nebola povinná mať pripravené plány vodohospodárskeho manažmentu správnych území povodí dotknutých týmto projektom. Hoci totiž lehota na prebratie smernice 2000/60, ktorá je stanovená v článku 24 ods. 1 prvom pododseku tejto smernice, uplynula, lehota stanovená v článku 13 ods. 6 tejto istej smernice na uverejnenie plánov vodohospodárskeho manažmentu správneho územia povodia ešte neuplynula.

- 56 Preto sa na projekt dotknutý vo veci samej, tak ako ho prijal grécky normotvorca 2. augusta 2006, pričom neboli vopred pripravené plány vodohospodárskeho manažmentu správnych území povodí týkajúce sa povodí dotknutých týmto projektom, nevzťahuje článok 4 smernice 2000/60.
- 57 Je však potrebné pripomenúť, že v súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora sa členské štáty, ktoré sú jej adresátmi, musia počas lehoty na prebratie smernice zdržať prijímania opatrení, ktoré by mohli vážne ohroziť uskutočnenie cieľa stanoveného touto smernicou. Takáto povinnosť zdržania sa platí pre všetky vnútroštátne orgány a musí sa chápať tak, že odkazuje na prijatie akéhokoľvek opatrenia, všeobecného aj konkrétneho, ktoré môže vyvolať takýto ohrozujúci účinok (pozri rozsudky z 18. decembra 1997, Inter-Environnement Wallonie, C-129/96, Zb. s. I-7411, bod 45, ako aj z 26. mája 2011, Stichting Natuur en Milieu a i., C-165/09 až C-167/09, Zb. s. I-4599, bod 78 a citovanú judikatúru).
- 58 Táto povinnosť zdržania sa platí pre členské štáty na základe uplatnenia článku 10 druhého odseku ES v spojení s článkom 249 tretím odsekom ES takisto počas prechodného obdobia, v priebehu ktorého sú oprávnené naďalej uplatňovať svoje národné systémy, aj keď nie sú v súlade s predmetnou smernicou (pozri v tomto zmysle rozsudok Stichting Natuur en Milieu a i., už citovaný, bod 79 a citovanú judikatúru).
- 59 To isté platí, ak smernica, akou je smernica 2000/60, stanovuje prechodné obdobie, počas ktorého členské štáty nie sú povinné prijať všetky opatrenia, ktoré stanovuje.
- 60 Aj pred 22. decembrom 2009, čo je dátum uplynutia stanovenej lehoty podľa článku 13 ods. 6 smernice 2000/60, dokedy mali členské štáty uverejniť plány vodohospodárskeho manažmentu správnych území povodí, sa teda členské štáty musia zdržať prijímania opatrení, ktoré by mohli vážne ohroziť uskutočnenie cieľa stanoveného článkom 4 tejto smernice.
- 61 Konkrétne, pokiaľ ide o environmentálne ciele uvedené v článku 4 smernice 2000/60, je potrebné uviesť, že podľa odseku 1 písm. a) bodu ii) tohto článku členské štáty majú „chrániť, zlepšovať a obnovovať všetky útvary povrchovej vody... s cieľom dosiahnutia dobrého stavu povrchovej vody najneskôr do 15 rokov od dátumu nadobudnutia platnosti tejto smernice, v súlade s ustanoveniami uvedenými v prílohe V, s podmienkou uplatniť predĺžovanie termínov v súlade s odsekom 4 a s využitím odsekov 5, 6 a 7, bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia odseku 8“.
- 62 Dosiahnutie takéhoto cieľa nemôže byť okrem určitých výnimiek narušené vnútroštátnym opatrením, aj keď bolo prijaté pred 22. decembrom 2009.
- 63 Keďže v spise predloženom Súdnemu dvoru chýba akýkoľvek prvok, ktorý by patril pod prípady uvedené v článku 4 ods. 4 až 6 smernice 2000/60, je potrebné uviesť, že podľa článku 4 ods. 7 tejto smernice:

„Členské štáty neporušia túto smernicu, keď:

- je neúspech pri dosahovaní dobrého stavu podzemnej vody, dobrého ekologického stavu... alebo pri predchádzaní zhoršenia stavu útvaru povrchovej alebo podzemnej vody dôsledkom nových modifikácií fyzikálnych vlastností útvaru povrchových vôd alebo zmien úrovne hladiny útvarov podzemnej vody, alebo
- sa nepodarí zabrániť zhoršeniu stavu útvaru povrchovej vody z veľmi dobrého na dobrý v dôsledku nových trvalo udržateľných rozvojových činností človeka

a súčasne sú splnené všetky nasledujúce podmienky:

- a) uskutočnia sa všetky realizovateľné kroky na obmedzenie nepriaznivého dopadu na stav vodného útvaru;
- b) dôvody úprav alebo zmien sú menovite uvedené a vysvetlené v pláne vodohospodárskeho manažmentu povodia vyžadovaného článkom 13 a ciele sa vyhodnotia každých šesť rokov;
- c) dôvody pre tieto úpravy alebo zmeny sú dôvodmi nadradeného verejného záujmu a/alebo nad prínosom z dosiahnutia cieľov stanovených v odseku 1 pre životné prostredie a spoločnosť prevažuje prínos nových úprav alebo zmien pre ľudské zdravie, udržanie ľudskej bezpečnosti alebo trvalo udržateľný rozvoj a
- d) očakávané prínosy týchto úprav alebo zmien vodného útvaru, nie je možné z dôvodov technickej realizovateľnosti alebo neprímeraných nákladov dosiahnuť inými prostriedkami, ktoré sú podstatne lepšou environmentálnou voľbou.“

64 Hoci je pravda, ako sa konštatuje v bode 56 tohto rozsudku, že uvedený odsek 7 sa neuplatní ako taký na projekt diela, ktorý bol prijatý 2. augusta 2006 bez toho, aby boli predtým vypracované plány vodohospodárskeho manažmentu správnych území povodí týkajúce sa povodí dotknutých projektom, tento projekt nemôže podliehať podmienkam, ktoré by boli prísnejšie v porovnaní so situáciou, keby bol prijatý až neskôr, keď by sa na neho už vzťahoval článok 4 smernice 2000/60.

65 Pokiaľ ide o takýto projekt, kritériá a podmienky stanovené v článku 4 ods. 7 smernice 2000/60 sa môžu v podstate uplatniť analogicky a prípadne *mutatis mutandis* ako maximálne obmedzenia projektu.

66 Ako stanovuje odôvodnenie 15 uvedenej smernice, zásobovanie vodou je službou verejného záujmu. Pokiaľ ide o výrobu elektriny a zavlažovanie, z článku 4 ods. 3 písm. a) bodu iii) tej istej smernice vyplýva, že v zásade takisto zodpovedajú službe verejného záujmu.

67 V dôsledku toho taký projekt, akým je projekt dotknutý vo veci samej, na ktorý sa nevzťahuje článok 4 smernice 2000/60 a ktorý môže mať také negatívne účinky na vodu, aké stanovuje odsek 7 tohto článku, môže byť povolený:

- ak sa uskutočnia všetky realizovateľné kroky na obmedzenie nepriaznivého dopadu na stav vodného útvaru,
- ak sú dôvody, pre ktoré sa musí tento projekt realizovať, výslovne uvedené a vysvetlené,
- ak tento projekt zodpovedá verejnemu záujmu, ktorý môže spočívať najmä v zásobovaní vodou, výrobe elektriny alebo zavlažovaní, a/alebo ak prínos z dosiahnutia cieľov stanovených v odseku 1 uvedeného článku pre životné prostredie a spoločnosť je menší ako prínos pre ľudské zdravie, udržanie bezpečnosti ľudí alebo trvalo udržateľný rozvoj, ktoré vyplývajú z uvedeného projektu, a
- nakoniec, ak prínosy sledované týmto projektom nemožno z dôvodov technickej realizovateľnosti alebo neprímeraných nákladov dosiahnuť inými prostriedkami, ktoré sú podstatne lepšou environmentálnou voľbou.

68 Hoci skutočnosť, že povodie alebo správne územie povodia nemôže svojimi vlastnými vodnými zdrojmi zabezpečiť potrebu pitnej vody, výrobu elektriny alebo zavlažovanie, môže iste odôvodniť vzhľadom na smernicu 2000/60 odklonenie vody, o aké ide v projekte dotknutom vo veci samej, nezdá sa, že by tento projekt mohol byť odôvodnený len takouto nemožnosťou. Nemožno totiž vylúčiť, že aj keby táto nemožnosť neexistovala, toto odklonenie vody by sa mohlo považovať za také, že spĺňa podmienky

uvedené v predchádzajúcom bode a najmä jednak podmienku, podľa ktorej je vo verejnom záujme a/alebo prínos pre životné prostredie a spoločnosť spojený s realizáciou cieľov uvedených v článku 4 ods. 1 tejto smernice je menší ako prínos pre zdravie ľudí, udržanie bezpečnosti pre osoby a trvalý rozvoj, ktoré vyplývajú z odklonenia vody, a jednak podmienku, podľa ktorej prospešné ciele sledované uvedeným odklonením nemožno dosiahnuť z dôvodov technickej uskutočniteľnosti alebo neúmerných nákladov inými prostriedkami, ktoré sú podstatne lepšou environmentálnou voľbou.

69 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy je potrebné odpovedať na druhú až štvrtú otázku tak, že smernica 2000/60 sa má vykladať v tom zmysle, že:

- v zásade s ňou nie je v rozpore vnútroštátne ustanovenie, ktoré pred 22. decembrom 2009 umožňovalo odklonenie vody z jedného povodia do druhého alebo z jedného správneho územia povodia do iného, ak príslušné vnútroštátne orgány ešte neprijali dotknuté plány vodohospodárskeho manažmentu správnych území povodí,
- takéto odklonenie nesmie byť takej povahy, že by vážne narušilo dosiahnutie cieľov stanovených touto smernicou,
- uvedené odklonenie však v rozsahu, v akom môže spôsobiť negatívne účinky na vodu, ktoré sú uvedené v článku 4 ods. 7 tej istej smernice, môže byť povolené, ak sú splnené aspoň podmienky uvedené v písmenách a) až d) tohto istého ustanovenia, a
- nemožnosť povodia alebo správneho územia povodia, kam sa má voda odkloniť, uspokojiť svojimi vlastnými vodnými zdrojmi potreby pitnej vody, výroby elektriny alebo zavlažovania nie je nevyhnutnou podmienkou na to, aby takéto odklonenie vody bolo zlučiteľné s uvedenou smernicou, ak boli splnené predtým stanovené podmienky.

O piatej otázke

70 Vnútroštátny súd sa svojou piatou otázkou pýta, či sa články 13 až 15 smernice 2000/60 majú vykladať v tom zmysle, že je v rozpore s nimi, keď vnútroštátny parlament schváli plány vodohospodárskeho manažmentu povodí, o aké ide vo veci samej, bez toho, aby prebehol akýkoľvek informačný alebo konzultačný postup alebo postup za účasti verejnosti.

71 Treba uviesť, že keďže články 13 a 15 smernice 2000/60 nestanovujú žiadnu povinnosť týkajúcu sa informovania, konzultácie alebo účasti verejnosti na príprave plánov vodohospodárskeho manažmentu správneho územia povodia, je potrebné túto otázku skúmať iba vzhľadom na článok 14 tejto smernice, ktorý stanovuje takéto povinnosti.

72 V tejto súvislosti je vhodné pripomenúť, že článok 14 ods. 1 smernice 2000/60 stanovuje, že „členské štáty budú podporovať aktívnu účasť všetkých zainteresovaných strán na vykonávanie tejto smernice, najmä pri vypracovaní, prehodnocovaní a aktualizovaní plánov vodohospodárskeho manažmentu povodia. Členské štáty zabezpečia, že pre každé správne územie povodia zverejnia a predložia na pripomienkovanie verejnosti vrátane užívateľov... návr[h] plánu vodohospodárskeho manažmentu v povodí aspoň jeden rok pred začiatkom obdobia, na ktoré sa plán vzťahuje“.

73 Okrem toho je potrebné uviesť, že Súdny dvor v bode 17 už citovaného rozsudku Komisia/Grécko konštatoval, že Helénska republika si nespĺnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 13 ods. 1 až 3 a 6 a článku 15 ods. 1 smernice 2000/60, keďže do 22. decembra 2009 nevypracovala plány vodohospodárskeho manažmentu správnych území povodí, a to tak pre správne územia povodí nachádzajúce sa v celom rozsahu na jej vnútroštátnom území, ako aj pre medzinárodné správne územia

povodí. V rámci tejto žaloby o nesplnenie povinnosti Helénska republika netvrdila, že do uvedeného dátumu vypracovala plán vodohospodárskeho manažmentu správnych území povodí v zmysle tej istej smernice. Neuvedla konkrétne ani zákon dotknutý vo veci samej.

- 74 Plány vodohospodárskeho manažmentu povodí, o aké ide vo veci samej, prijaté 2. augusta 2006, teda nemožno považovať za plány vodohospodárskeho manažmentu patriace pod články 13 až 15 smernice 2000/60. Povinnosť vyplývajúca z článku 14 ods. 1 tejto smernice sa teda na tieto plány nevzťahuje.
- 75 V dôsledku toho je potrebné odpovedať na piatu otázku tak, že na skutočnosť, že vnútroštátny parlament schválil plány vodohospodárskeho manažmentu povodí, o aké ide vo veci samej, bez toho, aby prebehol akýkoľvek informačný alebo konzultačný postup alebo postup za účasti verejnosti, sa nevzťahuje pôsobnosť článku 14 smernice 2000/60 a konkrétne odseku 1 tohto článku.

O šiestej otázke

- 76 Vnútroštátny súd sa svojou šiestou otázkou v podstate pýta, či sa má smernica 85/337 vykladať v tom zmysle, že je v rozpore s ňou zákon, akým je zákon 3481/2006 prijatý gréckym parlamentom 2. augusta 2006, ktorý schvaľuje projekt čiastočného odklonenia vôd rieky, o ktorú ide vo veci samej, na základe EIE k tomuto projektu, ktorá slúžila ako základ pre správne rozhodnutie prijaté v rámci postupu, ktorý bol v súlade s povinnosťami informovania a účasti verejnosti stanovenými touto smernicou, pričom toto rozhodnutie bolo súdom zrušené.
- 77 Je potrebné pripomenúť, že článok 1 ods. 5 smernice 85/337 uvádza, že táto smernica „sa nevzťahuje na projekty, ktorých podrobnosti sú upravené osobitným vnútroštátnym právnym predpisom, pokiaľ ciele smernice, vrátane poskytovania informácií, sa dosiahli prostredníctvom legislatívneho procesu“.
- 78 Z tohto ustanovenia vyplýva, že smernica 85/337 sa nevzťahuje na dotknutý projekt, pokiaľ sa ciele tejto smernice vrátane poskytovania informácií dosiahli prostredníctvom legislatívneho procesu (pozri rozsudky z 19. septembra 2000, Linster, C-287/98, Zb. s. I-6917, bod 51; z 18. októbra 2011, Boxus a i., C-128/09 až C-131/09, C-134/09 a C-135/09, Zb. s. I-9711, bod 36, ako aj zo 16. februára 2012, Solvay a i., C-182/10, bod 30).
- 79 Toto ustanovenie vylučuje projekt z pôsobnosti smernice 85/337, ak sú splnené dve podmienky. Prvou podmienkou je, že projekt musí byť podrobne upravený a prijatý prostredníctvom osobitného právneho predpisu. Druhá podmienka vyžaduje, aby boli ciele tejto smernice vrátane poskytovania informácií dosiahnuté prostredníctvom legislatívneho procesu (rozsudky zo 16. septembra 1999, WWF a i., C-435/97, Zb. s. I-5613, bod 57; Boxus a i., už citovaný, bod 37, ako aj Solvay a i., už citovaný, bod 31).
- 80 Pokiaľ ide o prvú podmienku, táto podmienka zahŕňa v prvom rade požiadavku, aby bol projekt prijatý prostredníctvom osobitného právneho predpisu. V tejto súvislosti treba uviesť, že pojmy „projekt“ a „povolenie“ sú vymedzené v článku 1 ods. 2 smernice 85/337. Preto právny predpis, prostredníctvom ktorého bol prijatý projekt, musí byť na to, aby sa naň uplatnil článok 1 ods. 5 tejto smernice, osobitný a mať rovnakú povahu ako uvedené povolenie. Musí predovšetkým navrhovateľovi poskytovať právo realizovať projekt (pozri rozsudky WWF a i., už citovaný, bod 58; Boxus a i., už citovaný, bod 38, ako aj Solvay a i., už citovaný, bod 32).
- 81 Okrem toho musí byť projekt upravený podrobne, a to dostatočne presne a definitívne tak, aby právny predpis, prostredníctvom ktorého bol prijatý tento projekt, obsahoval rovnako ako povolenie všetky náležitosti projektu, ktoré sú relevantné pre posudzovanie vplyvov na životné prostredie, po tom, ako boli zohľadnené zákonodarcom (pozri rozsudky WWF a i., už citovaný, bod 59; Boxus a i., už

- citovaný, bod 39, ako aj Solvay a i., už citovaný, bod 33). V právnom predpise tak musí byť potvrdené, že ciele smernice 85/337 boli v súvislosti s dotknutým projektom dosiahnuté (pozri rozsudky Linster, už citovaný, bod 56; Boxus a i., už citovaný, bod 39, ako aj Solvay a i., už citovaný, bod 33).
- 82 Z toho vyplýva, že právny predpis nemožno považovať za predpis, prostredníctvom ktorého bol prijatý podrobne upravený projekt v zmysle článku 1 ods. 5 smernice 85/337, ak neobsahuje náležitosti potrebné na účely posudzovania vplyvov tohto projektu na životné prostredie alebo ak vyžaduje prijatie ďalších aktov na to, aby mal navrhovateľ právo realizovať projekt (pozri rozsudky WWF a i., už citovaný, bod 62; Linster, už citovaný, bod 57; Boxus a i., už citovaný, bod 40, ako aj Solvay a i., už citovaný, bod 34).
- 83 Pokiaľ ide o druhú podmienku, z článku 2 ods. 1 smernice 85/337 vyplýva, že hlavným cieľom tejto smernice je zabezpečiť, aby projekty, ktoré môžu mať významné vplyvy na životné prostredie najmä z dôvodu ich charakteru, veľkosti alebo umiestnenia, boli pred vydaním povolenia posúdené z hľadiska ich vplyvov na životné prostredie (pozri rozsudky Linster, už citovaný, bod 52; Boxus a i., už citovaný, bod 41, ako aj Solvay a i., už citovaný, bod 35).
- 84 Odôvodnenie 6 smernice 85/337 okrem iného spresňuje, že toto posúdenie sa musí vykonať na základe primeraných informácií, ktoré poskytne navrhovateľ a ktoré prípadne môžu doplniť orgány a verejnosť, ktorých sa posudzovaný projekt môže týkať (pozri rozsudky WWF a i., už citovaný, bod 61; Linster, už citovaný, bod 53; Boxus a i., už citovaný, bod 42, ako aj Solvay a i., už citovaný, bod 36).
- 85 Vnútroštátny normotvorca musí mať ďalej v čase schvaľovania projektu k dispozícii dostatočné informácie. Z článku 5 ods. 3 smernice 85/337 a jej prílohy IV vyplýva, že informácie, ktoré má poskytnúť navrhovateľ, musia obsahovať aspoň opis projektu s informáciami o mieste, projektovom riešení a veľkosti projektu, opis predpokladaných opatrení na zabránenie, zníženie a na prípadné odstránenie významných nepriaznivých vplyvov, ako aj údaje potrebné na identifikáciu a posúdenie hlavných vplyvov, ktoré projekt pravdepodobne bude mať na životné prostredie (pozri rozsudky Boxus a i., už citovaný, bod 43, ako aj Solvay a i., už citovaný, bod 37).
- 86 Nič však nebráni tomu, aby vnútroštátny normotvorca mohol pri prijímaní projektu využiť informácie zozbierané v rámci skoršieho správneho konania, ako aj z EIE vykonanej v tomto rámci, ak sa EIE zakladá na informáciách a poznatkoch, ktoré sú ešte aktuálne. EIE sa totiž musí vykonať na začiatku rozhodovacieho procesu, keďže implikuje skúmanie zhromaždených informácií z vecnoprávneho hľadiska, ako aj zváženie, či ich prípadne netreba doplniť ďalšími údajmi (pozri rozsudok z 3. marca 2011, Komisia/Írsko, C-50/09, Zb. s. I-873, bod 40).
- 87 V tejto súvislosti okolnosť, že EIE bola vykonaná v rámci správneho konania, ktoré viedlo k prijatiu rozhodnutia, ktoré bolo napokon zrušené súdnou cestou, je ako taká irelevantná.
- 88 Právny predpis, ktorým sa výlučne „schvaľuje“ už existujúci správny akt, pričom sa v ňom uvádzajú iba naliehavé dôvody verejného záujmu bez toho, aby sa predtým začal vecný legislatívny proces, prostredníctvom ktorého by mohli byť splnené podmienky pripomenuté v bode 79 tohto rozsudku, sa totiž nemôže považovať za osobitný právny predpis v zmysle článku 1 ods. 5 smernice 85/337 a nestačí na to, aby bol projekt vylúčený z rozsahu pôsobnosti tejto smernice (pozri rozsudky Boxus a i., už citovaný, bod 45, ako aj Solvay a i., už citovaný, bod 39).
- 89 Konkrétne právny predpis, ktorý bol prijatý bez toho, aby členovia zákonodarného orgánu mali k dispozícii informácie uvedené v bode 85 tohto rozsudku, nemôže patriť do pôsobnosti článku 1 ods. 5 smernice 85/337 (pozri rozsudky Boxus a i., už citovaný, bod 46, ako aj Solvay a i., už citovaný, bod 40).

- 90 Vnútroštátnemu súdu prináleží určiť, či boli tieto podmienky splnené. Na tento účel musí zohľadniť tak obsah prijatého právneho predpisu, ako aj celý legislatívny proces, ktorý viedol k jeho prijatiu, a najmä prípravné akty a parlamentné rozpravy (pozri rozsudky Boxus a i., už citovaný, bod 47, ako aj Solvay a i., už citovaný, bod 41).
- 91 Na šiestu otázku je teda potrebné odpovedať tak, že smernica 85/337 a najmä jej článok 1 ods. 5 sa má vykladať v tom zmysle, že nie je s ňou v rozpore zákon, akým je zákon 3481/2006 prijatý gréckym parlamentom 2. augusta 2006, ktorý schvaľuje projekt čiastočného odklonenia vôd rieky, o ktorú ide vo veci samej, na základe EIE k tomuto projektu, ktorá slúžila ako základ pre správne rozhodnutie prijaté v rámci postupu, ktorý bol v súlade s povinnosťami informovania a účasti verejnosti, stanovenými touto smernicou, pričom toto rozhodnutie bolo súdom zrušené, ak uvedený zákon predstavuje osobitný legislatívny akt a ciele tejto smernice môžu byť dosiahnuté legislatívnym konaním. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby overil, či tieto dve podmienky boli dodržané.

O siedmej otázke

- 92 Vnútroštátny súd sa svojou siedmou otázkou v podstate pýta, či sa projekt čiastočného odklonenia vôd rieky, o aký ide vo veci samej, má považovať za plán alebo program, ktorý patrí do pôsobnosti smernice 2001/42.
- 93 V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že na to, aby sa zistilo, či projekt patrí do pôsobnosti smernice 2001/42, je potrebné preskúmať, či tento projekt je plánom alebo programom v zmysle článku 2 písm. a) tejto smernice.
- 94 Podľa článku 2 písm. a) druhej zarážky smernice 2001/42 sa za „plány a programy“ v zmysle tejto smernice považujú len plány a programy, ktoré vyžadujú legislatívne, regulatívne alebo správne predpisy.
- 95 Nezdá sa však, že by uvedený projekt predstavoval akt definujúci kritériá, ako aj podrobnosti územného plánu a stanovujúci pravidlá a postupy kontroly, ktorým podlieha realizácia jedného alebo viacerých projektov (pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. marca 2012, Inter-Environnement Bruxelles a i., C-567/10, bod 30).
- 96 V dôsledku toho je potrebné odpovedať na siedmu otázku tak, že projekt čiastočného odklonenia vôd rieky, o aký ide vo veci samej, sa nemá považovať za plán alebo program, ktorý patrí do pôsobnosti smernice 2001/42.

O ôsmej a deviatej otázke

- 97 Vzhľadom na odpoveď na siedmu otázku nie je potrebné odpovedať na ôsmu a deviatu otázku položenú vnútroštátnym súdom.

O desiatej otázke

- 98 Vnútroštátny súd sa svojou desiatou otázkou pýta, či sa na oblasti uvedené v národnom zozname LEV, odovzdanom Komisii na základe článku 4 ods. 1 druhého pododseku smernice 92/43, ktoré boli následne zahrnuté do zoznamu LEV prijatého rozhodnutím 2006/613, vzťahuje ochrana vyplývajúca z tejto smernice predtým, ako bolo uverejnené uvedené rozhodnutie.
- 99 Je potrebné zdôrazniť, že rozhodnutie 2006/613, ktorým Komisia prijala zoznam LEV pre stredomorskú biogeografickú oblasť, v súlade s článkom 254 ods. 3 ES nadobudlo účinnosť jeho oznámením členským štátom.

- 100 Ako uviedla Komisia bez toho, aby jej niekto protirečil, toto rozhodnutie bolo naozaj oznámené Helénskej republike 19. júla 2006, teda predtým, ako prijala 2. augusta 2006 zákon 3481/2006, ktorým sa schvaľoval projekt čiastočného odklonenia vody rieky Achéloos.
- 101 V tejto súvislosti treba uviesť, že podľa článku 4 ods. 5 smernice 92/43 sa ochranné opatrenia uvedené v článku 6 ods. 2 a 4 tejto smernice vyžadujú len v prípade lokalít, ktoré boli v súlade s článkom 4 ods. 2 tretím pododsekom smernice zaradené do zoznamu lokalít vybraných ako LEV, ktorý prijala Komisia v súlade s postupom stanoveným v článku 21 tejto smernice (pozri rozsudok z 13. januára 2005, Dragaggi a i., C-117/03, Zb. s. I-167, bod 25).
- 102 Z toho vyplýva, že po oznámení rozhodnutia 2006/613 dotknutému členskému štátu bol tento členský štát povinný prijať opatrenia ochrany stanovené v článku 6 ods. 2 až 4 smernice 92/43.
- 103 Tento záver nemožno spochybníť okolnosťou, že po tom, ako boli v roku 2005 zrušené správne rozhodnutia povoľujúce projekt dotknutý vo veci samej, legislatívne ustanovenia obsiahnuté v zákone 3481/2006 a povoľujúce tento projekt boli predložené gréckemu parlamentu vo forme zmeny 6. júla 2006, kým rozhodnutie 2006/613 bolo oznámené dotknutému členskému štátu 19. júla 2006. Článok 6 ods. 2 až 4 smernice 92/43 by sa totiž v takom prípade uplatnil na situáciu, ktorá ešte nenastala.
- 104 Vzhľadom na to je v každom prípade potrebné pripomenúť, že aj pred nadobudnutím účinnosti rozhodnutia 2006/613 musia členské štáty chrániť lokality od chvíle, keď ich podľa článku 4 ods. 1 smernice navrhnú vo vnútroštátnom zozname, ktorý sa predloží Komisii, ako lokality prichádzajúce do úvahy ako LEV (pozri v tomto zmysle rozsudok Dragaggi a i., už citovaný, bod 26). Členské štáty sú totiž podľa tejto smernice povinné prijať vlastné opatrenia ochrany vzhľadom na cieľ ochrany uvedený v tejto smernici, a to chrániť relevantný ekologický záujem, ktorý majú tieto lokality na vnútroštátnej úrovni (pozri rozsudok Dragaggi a i., už citovaný, bod 30) a nemôžu preto povoliť zásahy, v prípade ktorých vzniká riziko, že vážnym spôsobom narušia ekologické vlastnosti uvedených lokalít, akými sú najmä zásahy, v prípade ktorých existuje riziko, že buď podstatným spôsobom znížia plochu lokality, alebo budú viesť k zmiznutiu prioritných druhov prítomných v tejto lokalite, alebo napokon ich výsledkom bude zničenie uvedenej lokality alebo zničenie jej reprezentatívnych znakov (pozri rozsudky zo 14. septembra 2006, Bund Naturschutz in Bayern a i., C-244/05, Zb. s. I-8445, bod 46, ako aj z 15. marca 2012, Komisia/Cyprus, C-340/10, bod 44).
- 105 Vzhľadom na vyššie uvedené je potrebné odpovedať na desiatu otázku tak, že na oblasti uvedené v národnom zozname LEV, odovzdanom Komisii na základe článku 4 ods. 1 druhého pododseku smernice 92/43, ktoré boli následne zahrnuté do zoznamu LEV prijatého rozhodnutím 2006/613, sa po tom, ako bolo toto rozhodnutie oznámené dotknutému členskému štátu, vzťahuje ochrana vyplývajúca z tejto smernice predtým, ako bolo dané rozhodnutie uverejnené. Konkrétne, po oznámení tohto rozhodnutia bol dotknutý členský štát takisto povinný prijať opatrenia ochrany stanovené v článku 6 ods. 2 až 4 tejto smernice.

O jedenástej otázke

- 106 Vnútroštátny súd sa svojou jedenástou otázkou v podstate pýta, či sa má smernica 92/43 vykladať v tom zmysle, že je v rozpore s ňou, ak sa projekt odklonenia vody, ktorý nie je priamo spojený alebo nevyhnutný na ochranu OCHÚ, ale môže podstatným spôsobom ovplyvniť OCHÚ, povolí v prípade nedostatku spoľahlivých a aktualizovaných prvkov alebo údajov týkajúcich sa vtáčej fauny v tejto oblasti.
- 107 Je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora článok 4 ods. 1 a 2 smernice 79/409 stanovuje členským štátom povinnosť klasifikovať ako OCHÚ územia, ktoré spĺňajú ornitologické kritériá vyplývajúce z týchto ustanovení (pozri najmä rozsudok z 13. decembra 2007, Komisia/Írsko, C-418/04, Zb. s. I-10947, bod 36).

- 108 Z článku 7 smernice 92/43 vyplýva, že článok 6 ods. 2 až 4 tejto smernice nahrádza článok 4 ods. 4 prvú vetu smernice 79/409 od dátumu začatia uplatňovania smernice 92/43 alebo od dátumu klasifikácie členským štátom podľa smernice 79/409, ak je posledný uvedený dátum neskorší (pozri rozsudky z 13. decembra 2007, Komisia/Írsko, už citovaný, bod 173, a z 24. novembra 2011, Komisia/Španielsko, C-404/09, Zb. s. I-11853, bod 97).
- 109 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu, ako aj z ústnych pripomienok Komisie vyplýva, že OCHÚ dotknuté projektom vo veci samej už boli klasifikované pred prijatím zákona 3481/2006. V dôsledku toho povinnosti vyplývajúce z článku 6 ods. 2 až 4 smernice 92/43 sa na nich uplatňujú od dátumu schválenia uvedeného projektu.
- 110 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že článok 6 ods. 3 smernice 92/43 zavádza postup posúdenia, v ktorom sa prostredníctvom predbežnej kontroly zabezpečuje, aby plány a projekty, ktoré priamo nesúvisia so správou lokality alebo pre ňu nie sú potrebné, ale môžu ju významne ovplyvniť, boli odsúhlasené len ak nepriaznivo neovplyvnia integritu tejto lokality (pozri rozsudky zo 7. septembra 2004, Waddenvereniging a Vogelbeschermingsvereniging, C-127/02, Zb. s. I-7405, bod 34, ako aj z 20. septembra 2007, Komisia/Taliansko, C-304/05, Zb. s. I-7495, bod 56).
- 111 Pokiaľ ide o výraz „primerané posúdenie“ podľa článku 6 ods. 3 smernice 92/43, je potrebné uviesť, že nedefinuje žiadnu konkrétnu metódu jeho uskutočnenia (rozsudok Komisia/Taliansko, už citovaný, bod 57).
- 112 Súdny dvor však rozhodol, že takéto posúdenie sa musí uskutočniť tak, že príslušné vnútroštátne orgány môžu nadobudnúť istotu, že plán alebo projekt nebude mať škodlivé následky na integritu dotknutej lokality, pričom v prípade, že zotrávajú pochybnosti o neexistencii takýchto následkov, sú uvedené orgány povinné požadované povolenie odmietnuť (pozri rozsudok Komisia/Taliansko, už citovaný, bod 58).
- 113 Pokiaľ ide o skutočnosti, na základe ktorých môžu príslušné orgány získať potrebnú istotu, Súdny dvor spresnil, že musí byť vylúčené, aby z vedeckého hľadiska pretrvávala dôvodná pochybnosť, pričom sa tieto orgány musia opierať o najlepšie vedecké znalosti v tejto oblasti (pozri rozsudky Waddenvereniging a Vogelbeschermingsvereniging, už citovaný, body 59 a 61, ako aj Komisia/Taliansko, už citovaný, bod 59).
- 114 Okrem toho znalosť dosahov plánu alebo projektu vzhľadom na ciele ochrany týkajúce sa danej lokality predstavuje nevyhnutný predpoklad uplatnenia článku 6 ods. 4 smernice 92/43, pretože v prípade neexistencie týchto prvkov nemožno posúdiť žiadnu podmienku uplatnenia tejto výnimky. Preskúvanie prípadných dôvodov vyššieho verejného záujmu a existencie menej škodlivých alternatívnych riešení totiž vyžaduje zváženie týchto okolností v porovnaní so zásahmi, ktoré územiu spôsobí skúmaný plán alebo projekt. Okrem toho sa zásahy do takejto lokality musia presne určiť, aby bolo možné určiť povahu prípadných kompenzačných opatrení (pozri v tomto zmysle rozsudky, Komisia/Taliansko, už citovaný, bod 83, ako aj Solvay a i., už citovaný, bod 74).
- 115 Vzhľadom na vyššie uvedené sa nemožno domnievať, že posúdenie bolo primerané, ak chýbali prvky alebo údaje, ktoré by boli spoľahlivé, aktualizované a týkali sa vtácej fauny dotknutého OCHÚ.
- 116 Vzhľadom na to, keďže povolenie projektu bolo zrušené alebo odložené z dôvodu neprimeranosti uvedeného posúdenia, nemožno vylúčiť, že príslušné vnútroštátne orgány *a posteriori* zhromaždia spoľahlivé a aktualizované údaje týkajúce sa vtácej fauny dotknutého OCHÚ a že na základe týchto údajov a takto skompletizovaného posúdenia zhodnotia, či má projekt odklonenia vody dosah na integritu tohto OCHÚ, a prípadne, aké kompenzačné opatrenia sa musia prijať na zabezpečenie toho, aby realizácia projektu nespochybnila ochranu globálnej koherencie Natura 2000.

117 Preto je potrebné odpovedať na jedenástu otázku tak, že smernica 92/43 a najmä jej článok 6 ods. 3 a 4 sa má vykladať v tom zmysle, že je s ňou v rozpore, ak sa projekt odklonenia vody, ktorý nie je priamo spojený alebo nevyhnutný na ochranu OCHÚ, ale môže ovplyvniť OCHÚ podstatným spôsobom, povolí v prípade nedostatku spoľahlivých a aktualizovaných prvkov alebo údajov týkajúcich sa vtácej fauny v tejto oblasti.

O dvanástej otázke

118 Vnútroštátny súd sa svojou dvanástou otázkou v podstate pýta, či sa má smernica 92/43 vykladať v tom zmysle, že dôvody spojené jednak so zavlažovaním a jednak so zásobovaním pitnou vodou, uvádzané na podporu projektu odklonenia vody, môžu predstavovať naliehavé dôvody vyššieho verejného záujmu takej povahy, že odôvodnia realizáciu projektu narušujúceho integritu dotknutých lokalít.

119 Článok 6 ods. 4 smernice 92/43 uvádza, že ak sa aj napriek negatívnemu posúdeniu vplyvov vykonanému podľa odseku 3 prvej vety tohto článku a pri neexistencii alternatívnych riešení musí plán alebo projekt realizovať z naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu vrátane záujmu sociálnej alebo ekonomickej povahy, členský štát prijme všetky kompenzačné opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby bola chránená celková koherencia sústavy Natura 2000 (pozri rozsudky Komisia/Taliansko, už citovaný, bod 81, ako aj Solvay a i., už citovaný, bod 72).

120 Ako vyplýva z bodov 100, 101, 107 a 108 tohto rozsudku, takéto ustanovenie sa uplatňuje tak na OCHÚ, ako aj na LEV uvedené v zozname prijatom Komisiou v súlade s článkom 4 ods. 2 tretím pododsekom smernice 92/43.

121 Záujem, ktorý odôvodňuje v zmysle článku 6 ods. 4 smernice 92/43 realizáciu plánu alebo projektu, musí byť zároveň „verejný“ aj „vyšší“, čo znamená, že jeho dôležitosť musí byť porovnateľná s cieľom, ktorý vyplýva z tejto smernice, t. j. s ochranou prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov vrátane vtáctva a rastlín (pozri v tomto zmysle rozsudok Solvay a i., už citovaný, bod 75).

122 Zavlažovanie a zásobovanie pitnou vodou zodpovedajú v zásade týmto podmienkam, a môžu preto odôvodniť realizáciu projektu odklonenia vody v prípade neexistencie alternatívnych riešení.

123 Pokiaľ však ide o LEV, v ktorom sa vyskytuje prioritný biotop a/alebo prioritný druh, jediné dôvody, na ktoré sa možno odvolať, sú podľa článku 6 ods. 4 druhého pododseku smernice 92/43 tie, ktoré sa týkajú zdravia ľudí alebo bezpečnosti verejnosti, priaznivých dôsledkov primárneho významu na životné prostredie, alebo ak Komisia vydá stanovisko v tomto zmysle, aj ďalších naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu.

124 Komisia nebola v predmetnom prípade vyzvaná vydať stanovisko, je teda potrebné preskúmať, či zavlažovanie a zásobovanie pitnou vodou môžu patriť pod úvahy uvedené v predchádzajúcom bode.

125 Pokiaľ ide o zavlažovanie, zdá sa, že nemôže v zásade patriť pod úvahy spojené so zdravím ľudí a bezpečnosťou verejnosti. Na druhej strane sa zdá reálne, že zavlažovanie by mohlo za určitých okolností mať priaznivé dôsledky primárneho významu na životné prostredie.

126 Zásobovanie pitnou vodou zase v zásade patrí medzi úvahy týkajúce sa zdravia ľudí.

127 V každom prípade prináleží vnútroštátnemu súdu posúdiť, či projekt dotknutý vo veci samej má naozaj dosah na integritu jedného alebo viacerých LEV, v ktorých sa vyskytuje prioritný biotop a/alebo prioritný druh.

128 Vzhľadom na vyššie uvedené je potrebné odpovedať na dvanástu otázku tak, že smernica 92/43 a najmä jej článok 6 ods. 4 sa má vykladať v tom zmysle, že dôvody spojené jednak so zavlažovaním a jednak so zásobovaním pitnou vodou uvádzané na podporu projektu odklonenia vody môžu predstavovať naliehavé dôvody vyššieho verejného záujmu takej povahy, že odôvodnia realizáciu projektu narušujúceho integritu dotknutých lokalít. Ak takýto projekt má dosah na integritu LEV, v ktorej sa vyskytuje prioritný biotop a/alebo prioritný druh, jeho realizáciu možno v zásade odôvodniť dôvodmi spojenými so zásobovaním pitnou vodou. Za určitých okolností ho možno odôvodniť priaznivými dôsledkami primárneho významu, ktoré má zavlažovanie na životné prostredie. Zavlažovanie však nemôže v zásade patriť pod úvahy spojené so zdravím ľudí a bezpečnosťou verejnosti, ktoré by inak odôvodnili realizáciu takeého projektu, o aký ide vo veci samej.

O trinástej otázke

129 Vnútroštátny súd sa svojou trinástou otázkou v podstate pýta, či podľa smernice 92/43 je potrebné na účely určenia primeraných kompenzačných opatrení zohľadniť rozsah odklonenia vody a význam prác, ktoré toto odklonenie zahŕňa.

130 Podľa článku 6 ods. 4 prvého pododseku prvej vety smernice 92/43, ak sa aj napriek negatívnemu záveru posúdenia vplyvov na lokalitu a pri neexistencii alternatívnych riešení plán alebo projekt musí realizovať z naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu vrátane záujmov sociálnej a ekonomickej povahy, členský štát prijme všetky kompenzačné opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby bola chránená celková koherencia sústavy Natura 2000.

131 Ako bolo pripomenuté v bode 114 tohto rozsudku, s cieľom určiť povahu prípadných kompenzačných opatrení sa musia presne určiť vplyvy na dotknutú lokalitu vyplývajúce z projektu.

132 Rozsah odklonenia vody a význam prác, ktoré toto odklonenie zahŕňa, sú prvkami, ktoré treba s cieľom presnej identifikácie vplyvov projektu na dotknutú lokalitu a tým aj určenia povahy kompenzačných opatrení potrebných na zabezpečenie toho, aby bola chránená globálna koherencia Natura 2000, zohľadniť.

133 V dôsledku toho treba odpovedať na trinástu otázku tak, že podľa smernice 92/43 a najmä článku 6 ods. 4 prvého pododseku prvej vety tejto smernice je na účely určenia primeraných kompenzačných opatrení potrebné zohľadniť rozsah odklonenia vody a význam prác, ktoré toto odklonenie zahŕňa.

O štrnástej otázke

134 Vnútroštátny súd sa svojou štrnástou otázkou v podstate pýta, či smernica 92/43, vykladaná vzhľadom na cieľ trvalého rozvoja zakotvený v článku 6 ES, povoľuje, pokiaľ ide o lokality, ktoré sú súčasťou siete Natura 2000, zmenu prirodzeného riečného ekosystému na výrazne antropizovaný riečny a jazerný ekosystém.

135 Aj keby platilo, že zmena prirodzeného riečného ekosystému na výrazne antropizovaný riečny a jazerný ekosystém má dosah na integritu lokalít, ktoré sú súčasťou siete Natura 2000, nevyhnutne to nevedie k tomu, že projekt, z ktorého takáto zmena vyplýva, nemôže byť schválený.

136 Ako sa totiž konštatovalo v bode 119 tohto rozsudku, podľa článku 6 ods. 4 smernice 92/43, ktorá sa týka lokalít, ktoré sú súčasťou siete Natura 2000, uvedený projekt by mohol byť povolený, ak sa splnia podmienky uvedené v tomto ustanovení.

- 137 Podľa tretieho odôvodnenia smernice 92/43 je jej hlavným cieľom podpora udržiavania biologickej rôznorodosti, pričom sa berú do úvahy hospodárske, spoločenské, kultúrne a regionálne požiadavky, a tým táto smernica prispieva k všeobecnému cieľu udržateľného rozvoja. Udržiavanie takejto biologickej rôznorodosti môže v určitých prípadoch vyžadovať udržiavanie alebo podporu ľudských činností.
- 138 Takto teda článok 6 ods. 4 prvý pododsek smernice 92/43 a najmä podmienka, podľa ktorej členský štát prijme všetky kompenzačné opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby celková koherencia sústavy Natura 2000 bola chránená, sa musí uplatňovať vzhľadom na cieľ trvalo udržateľného rozvoja, ako ho uvádza tretie odôvodnenie tejto smernice a aj článok 6 ES.
- 139 V dôsledku toho je potrebné odpovedať na štrnástu otázku tak, že smernica 92/43, a najmä jej článok 6 ods. 4 prvý pododsek, vykladaný vzhľadom na cieľ trvalo udržateľného rozvoja stanovený v článku 6 ES, povoľuje, pokiaľ ide o lokality, ktoré sú súčasťou siete Natura 2000, zmenu prirodzeného riečneho ekosystému na výrazne antropizovaný riečny a jazerný ekosystém, ak sú splnené podmienky zakotvené v tomto ustanovení uvedenej smernice.

O trovách

- 140 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

- Článok 13 ods. 6 a článok 24 ods. 1 smernice 2000/60/ES Európskeho parlamentu a Rady z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva, je potrebné vykladať v tom zmysle, že stanovujú 22. december 2009 ako deň uplynutia lehoty uloženej členskými štátmi na uverejnenie plánov vodohospodárskeho manažmentu správnych území povodí a 22. december 2003 ako deň uplynutia konečnej lehoty, ktorú majú členské štáty na to, aby prebrali túto smernicu, najmä jej články 3 až 6, 9, 13 a 15.**
- Smernica 2000/60 sa má vykladať v tom zmysle, že:**
 - v zásade s ňou nie je v rozpore vnútroštátne ustanovenie, ktoré pred 22. decembrom 2009 umožňovalo odklonenie vody z jedného povodia do druhého alebo z jedného správneho územia povodia do iného, ak príslušné vnútroštátne orgány ešte neprijali dotknuté plány vodohospodárskeho manažmentu správnych území povodí,
 - takéto odklonenie nesmie byť takej povahy, že by vážne narušilo dosiahnutie cieľov stanovených touto smernicou,
 - uvedené odklonenie však v rozsahu, v akom môže spôsobiť negatívne účinky na vodu, ktoré sú uvedené v článku 4 ods. 7 tej istej smernice, môže byť povolené, ak sú splnené aspoň podmienky uvedené v písmenách a) až d) tohto istého ustanovenia, a
 - nemožnosť povodia alebo správneho územia povodia, kam sa má voda odkloniť, uspokojiť svojimi vlastnými vodnými zdrojmi potreby pitnej vody, výroby elektriny alebo zavlažovania nie je nevyhnutnou podmienkou na to, aby takéto odklonenie vody bolo zlučiteľné s uvedenou smernicou, ak boli splnené predtým stanovené podmienky.

3. Na skutočnosť, že vnútroštátny parlament schválil plány vodohospodárskeho manažmentu povodí, o aké ide vo veci samej, bez toho, aby prebehol akýkoľvek informačný alebo konzultačný postup alebo postup za účasti verejnosti, sa nevzťahuje pôsobnosť článku 14 smernice 2000/60 a konkrétne odseku 1 tohto článku.
4. Smernica Rady 85/337/EHS z 27. júna 1985 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie, zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2003/35/ES z 26. mája 2003, a najmä jej článok 1 ods. 5 sa má vykladať v tom zmysle, že nie je s ňou v rozpore zákon, akým je zákon 3481/2006 prijatý gréckym parlamentom 2. augusta 2006, ktorý schvaľuje projekt čiastočného odklonenia vôd rieky, o ktorú ide vo veci samej, na základe štúdie o posúdení vplyvu na životné prostredie k tomuto projektu, ktorá slúžila ako základ pre správne rozhodnutie prijaté v rámci postupu, ktorý bol v súlade s povinnosťami informovania a účasti verejnosti stanovenými touto smernicou, pričom toto rozhodnutie bolo súdom zrušené, ak uvedený zákon predstavuje osobitný legislatívny akt a ciele tejto smernice môžu byť dosiahnuté legislatívnym konaním. Prináleží vnútroštátnemu súdu, aby overil, či tieto dve podmienky boli dodržané.
5. Projekt čiastočného odklonenia vôd rieky, o aký ide vo veci samej, sa nemá považovať za plán alebo program, ktorý patrí do pôsobnosti smernice 2001/42/ES Európskeho parlamentu a Rady z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie.
6. Na oblasti uvedené v národnom zozname lokalít európskeho významu, odovzdanom Komisii na základe článku 4 ods. 1 druhého pododseku smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín, ktoré boli následne zahrnuté do zoznamu LEV prijatého rozhodnutím Komisie 2006/613/ES z 19. júla 2006, ktorým sa v súlade so smernicou Rady 92/43/EHS prijíma zoznam území európskeho významu pre stredomorskú biogeografickú oblasť, sa po tom, ako bolo rozhodnutie 2006/613 oznámené dotknutému členskému štátu, vzťahuje ochrana vyplývajúca z tejto smernice predtým, ako bolo dané rozhodnutie uverejnené. Konkrétne, po tomto oznámení bol dotknutý členský štát takisto povinný prijať opatrenia ochrany stanovené v článku 6 ods. 2 až 4 tejto smernice.
7. Smernica 92/43 a najmä jej článok 6 ods. 3 a 4 sa má vykladať v tom zmysle, že je s ňou v rozpore, ak sa projekt odklonenia vody, ktorý nie je priamo spojený alebo nevyhnutný na ochranu osobitného chráneného územia, ale môže ho podstatným spôsobom ovplyvniť, povolí v prípade nedostatku spoľahlivých a aktualizovaných prvkov alebo údajov týkajúcich sa vtácej fauny v tejto oblasti.
8. Smernica 92/43 a najmä jej článok 6 ods. 4 sa má vykladať v tom zmysle, že dôvody spojené jednak so zavlažovaním a jednak so zásobovaním pitnou vodou uvádzané na podporu projektu odklonenia vody môžu predstavovať naliehavé dôvody vyššieho verejného záujmu takej povahy, že odôvodnia realizáciu projektu narušujúceho integritu dotknutých lokalít. Ak takýto projekt má dosah na integritu lokality európskeho významu, v ktorej sa vyskytuje prioritný biotop a/alebo prioritný druh, jeho realizáciu možno v zásade odôvodniť dôvodmi spojenými so zásobovaním pitnou vodou. Za určitých okolností ho možno odôvodniť priaznivými dôsledkami primárneho významu, ktoré má zavlažovanie na životné prostredie. Zavlažovanie však v zásade nemôže patriť pod úvahy spojené so zdravím ľudí a bezpečnosťou verejnosti, ktoré by inak odôvodnili realizáciu takeého projektu, o aký ide vo veci samej.

9. **Podľa smernice 92/43 a najmä článku 6 ods. 4 prvého pododseku prvej vety tejto smernice je na účely určenia primeraných kompenzačných opatrení potrebné zohľadniť rozsah odklonenia vody a význam prác, ktoré toto odklonenie zahŕňa.**
10. **Smernica 92/43 a najmä jej článok 6 ods. 4 prvý pododsek, vykladaný vzhľadom na cieľ trvalo udržateľného rozvoja stanovený v článku 6 ES, povoľuje, pokiaľ ide o lokality, ktoré sú súčasťou siete Natura 2000, zmenu prirodzeného riečneho ekosystému na výrazne antropizovaný riečny a jazerný ekosystém, ak sú splnené podmienky zakotvené v tomto ustanovení uvedenej smernice.**

Podpisy